karkerên hemû welatan û gelên bindest yekbin!

NIŞTIMAN

SERBIXWEBÛN DEMOKRASÎ SOSYALÎZM YEKÎTÎ

Hizêran-Tirmeh 1985, Hejmar: 10-11

DI NAV TÊL Û MAYINAN DE NISÊBÎN

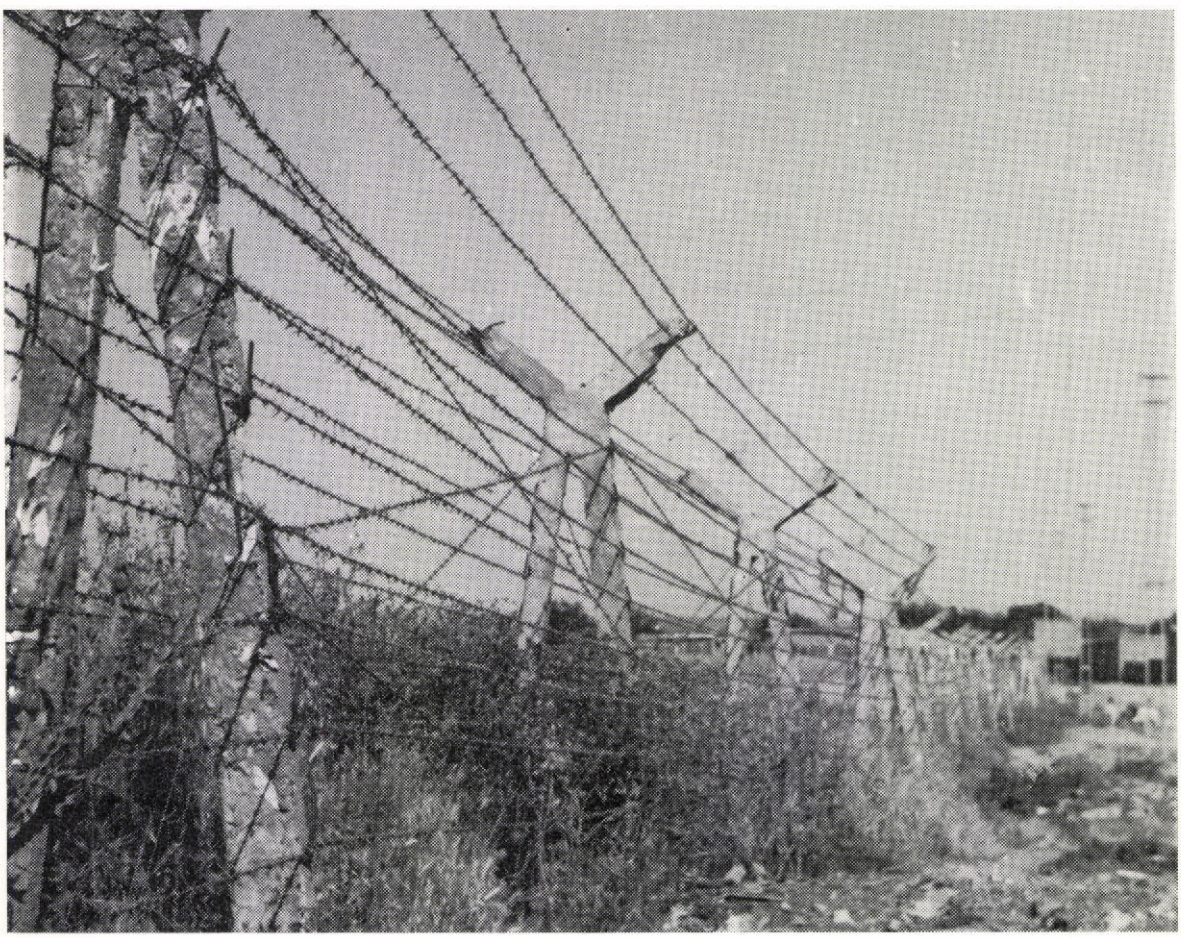

OKUYUCU MEKTUPLARI

"HEVKARİ" ÜZERİNE BİRKAÇ SÖZ

NIŞTIMAN Redaksiyon Kurulu'na,

Kürdistan'lı 5 siyasi hareketin dört seneye yakın bir süredir sürdürdükleri Güç ve eylem birliği veya Cephe çalışması (Hevkari)'nin bittiğini kamuoyuna duyurdunuz. Gerek yayın organlarında, gerekse çeşitli yerlerde yapılan bir dizi seminerlerle, olay yeterli olmasa bile devrimci kamuoyuna duyuruldu.

Ancak, her şeye rağmen dört sene gibi uzun bir süredir sürdürülmekte olan ve Kürdistan Halkının bir umut gibi baktığı birlik çalışmalarının bir anda dağılması/dağıtılması es geçilecek bir olay değildir. Her hareketin suçu şu veya bu şekilde bir diğerine yükleyip kendini suçsuz çıkarmak isteyeceği de bir gerçektir. Aynı ölçüde olmasa bile, her hareketin az veya çok hataları olmuştur. Belki de günün birinde konuyla ilgili olarak bir hesaplaşmaya gidebilirler. Ama şu bilinmeli ki, gerçek hesap Kürdistan halkına verilmelidir. Bu nedenle konunun Kürdistan Halkı nezdinde tartışılması oldukça önem taşımaktadır. Böylesi bir tartışmada Kürdistan halkının gerçek suçluları bulacağından kimsenin kuşkusu olmasın.

Ayrıca, uzun bir dönem sürdürülen böylesi bir çalışmanın mutlaka bazı belgeleri söz konusudur. Belki de varolan belgeleri kamuoyuna sunmak yeterli olabilecektir.

Birlik çalışması içinde bulunan politik örgütler, karşılıklı ödünler vererek ortak noktalarda buluşurlar. Ancak, son aşamada bir programa gidilemiyorsa ve program çalışmalarında da bir tıkanıklık sözkonusu olup, bu aşılamıyorsa, çalışma orada son bulur. Kamuoyuna da siyasal konularda anlaşmaya varılamadığı bildirilir. Böylesi bir anlaşmama siyasal nedenlere bağlanır. Ve bir yerde olaya hoşgörüyle bakmak mümkün olur. Ancak Hevkari'de çok ilginç olan şey, ortak bir program üzerinde anlaşmaya varılmış olunmasıdır. İşin ilginç yanı, program üzerinde anlaşan güçlerin bir sonuca gidememeleridir. O zaman dağılma/dağıtılma nedeninin siyasal olmadığını düşünmek doğal olsa gerek.

Soruna bu perspektiften bakıldığı zaman, olaya bir açıklık getirmekte mümkün olur.

Bilindiği gibi Hevkari'nin önüne koyduğu hedeflerden en önemlilerinden ikisi şöyledir:

a- Kürdistan'da en geniş güç ve eylem birliğinin yaratılması için, katılması gereken tüm katılabilir ulusal-demokratik güçlerin güç ve eylem birliğini ve giderek bunların cephe birliğini oluşturmak,

b- Prensip olarak Kürdistan'da ulusal-demokratik güçlerin birliğini sağlamak. Kürdistan Ulusal-demokratik güçlerinin birliği sağlandıktan sonra, bu güçler kendilerinin oluşturduğu güç birliği veya cepheyle Türkiye genelinde oluşturulacak bir güç birliği veya cepheye katılır.

Bilindiği gibi son dönemlerde Hevkari'deki örgüt sayısı beş iken üçe düşmüştür. Böylelikle Hevkari, hedeflediği bir noktanın gerisine düşmüştür. Katılabilecek güçler varken ve bu güçleri platforma çekme olanağı sözkonusu iken, bunu salt olarak üç örgütle ısrarlı bir şekilde sınırlama istemi, bu sınırlamayı isteyen güçlerin prensiplere bağlılıkları ve en geniş güçleri kapsamına alması gereken bir birlik için sekter tavırlarını orta yere sermektedir.

Diğer taraftan Kürdistan'da ulusal-demokratik güçlerin kendi içlerinde birliklerini (cephe veya güç ve eylem birlikleri) sağladıktan sonra, Türkiye genelinde daha geniş ve tüm devrimci-demokratik güçleri kapsamına alacak bir birliğin yaratılması hedeflenmişken, Hevkari'den umutlarını kesip Türkiye'li bazı güçlerle çok basit hesaplar uğruna flört etmenin ne anlama geldiğini herhalde devrimci-demokratik kamuoyu taktir eder.

Sorun her ne kadar Hevkari içindeki iki örgütün (TKSP, PPKK) sekter tavırlarından ve bunların Kürdistan devrimindeki iddialarını kendilerine olan güvensizliklerinden dolayı kaybetmelerinden kaynaklanıyorsa da, diğer bazı sağ oportunist ve halen sosyal-şovenizmin batağından kurtulamayan örgütlerin de konuyla ilgili hazımsızlıklarının büyük bir payı vardır.

Kuzey-Kürdistan ulusal-demokratik güçleri ilk defa böylesi uzun bir süreyi kapsayan ciddi bir birlik çalış-

masına girişmişlerdi. Ve ilk defa da Kürdistan devrimini hedefleyen bir siyasi program üzerinde anlaşmaya varmışlardı. İşte esas sorun, bu programı dünya ilerici kamuoyuna yansıtmayı engellemekti. Konuyla ilgili TİP ve TSİP'e hiç bir diyeceğimiz yok. Çünkü bunlara ancak 12 Eylül öncesi Türkiye'nin legal partileri gözüyle bakmak mümkündür. Esas sorun "TKP" ile ilgilidir. "TKP" meseleyi kendi dar mantığı içerisinde değerlendirip, Kürdistan Ulusal Kurtuluşunu hedefleyen ve beş Kürdistan'lı örgütün üzerinde anlaştıkları bir programın ilerici dünya kamuoyuna sunulmasına sunulmasını hazmedemeyişidir. Çünkü, bir yandan Kürdistan devrimini kabul etmeyen "TKP", diğer yandan da tekkeci anlayışının bir ürünü olarak hiç bir şeyin kendi dışında hayat bulmasını istememektedir. Çürük beyinli "TKP", Kürdistan'daki kolluk kuvetlerine bir takım şeyler vaadederek, Kürdistan devrimini hedefleyen bir programın çıkmasını engellemiştir. Hemen ardından oluşturulan SOL-BİRLİK (özünde sol'un dışında başka bir birlik) ise, Beşli'nin zeminiüzerinde, ama buna karşı bir alternatif olarak oluşturulmuştur.

Elbette ki, Hevkari'nin dağılması Kuzey-Kürdistan'da güç ve eylem birliklerinin bir daha olmayacağı anlamında değildir. Kürdistan Ulusal Demokratik Güçleri er veya geç, ülke devrimini amaçlayan devrimci programlarını oluşturup, ciddi bir birliğe gideceklerdir. "TKP" ve çevresinin her boydan engelleri söz konusu olsa dahi !...

Kürdistan Ulusal Demokratik güçlerinin güç ve eylem birliği, ya da onların cephe birlikleri, Türkiye devrimci-demokratik güçlerinin oluşturacakları bir cephe veya güç ve eylem birliği ile en geniş birliklere yönelecektir. Bundan da hiç kimsenin kuşkusu olmasın !...

GORAN, Orta-Doğu

NIŞTIMAN REDAKSİYONUNA

Arnhem'de 15 Haziran 1985 tarihinde Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları (K.U.K) tarafından bir seminer verildi. Bu seminere katılan her yurtsever gibi, ben de kendimce bazı sonuçlar çıkardım. Çünkü seminerin konusu devrimci kamuoyunu dört yıl gibi uzun bir süredir ilgilendiren güç ve eylem birliği çalışmalarına ve sona erdirilmesine ilişkindi. Ben de,sözkonusu seminere ilişkin görüş ve izlenimlerimi yayınlayacağınızı umut ederek sizlere gönderiyorum.

ARNHEM'DEKİ SEMİNERİN ORTAYA ÇIKARDIĞI GERÇEKLER

15 Haziran 1985 tarihinde Hollanda'nın Arnhem kentinde Kamuoyu tarafından "Beşli Platform" ya da " Hevkari" olarak bilinen Güç ve Eylem Birliğinin oluşumu, geçirdiği aşamalar ve sona ermesi/erdirilmesine ilişkin bir seminer verildi. Bu seminerı, Beşli platformu oluşturan örgütlerden biri olan Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları (K.U.K) düzenledi.

Devrimci kamuoyunu dört yılı aşkın bir süredir ilgilendiren, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine (Kuzey Kürdistan) ve dolayısıyle Türkiye Devrimci hareketine olumlu veya olumsuz sonuçlarıyla önemli bir etkisi olan böylesi bir çalışmanın oluşumu ve gelişimi ile sona erdirilmesine ilişkin devrimci kamuoyuna şimdiye kadar yeterli derecede bir açıklamanın yapılmayışı, hatta bazı örgütlerin (bu çalışmaların içinde yer alan örgütlerin) kendi kitlelerini dahi yeterli derecede aydınlatmamaları, böylesi seminerlerin önemini daha da artırıyor. Gerçi daha önce Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları'nın (K.U.K) merkezi yayın organı olan "Xebat Ji Bo Rizgariya Kurdistan"'ın 7. sayısında "Beşli platformun" geçirdiği aşamaları ve sona erdirilmesine ilişkin somut bir yazı ile devrimci kamuoyuna bir açıklama yapılmıştı. Ancak, sözkonusu yazı, dört yıllık çalışmanın ve sonucunun oldukça kısa bir özetini kapsadığı için kamuoyunu aydınlatmada yetersiz kalıyordu.

Bu eksikliği nisbi de olsa gidermek için dağıtılan güç ve eylem birliğinin oluşumu, geçirdiği aşamaları, dağıtıldığı dönemdeki durumu ve dağıtılış nedenlerini devrimci kamuoyuna açıklamak gerekiyordu. Çünkü, bir taraftan devrimci yurtsever kitle bu çalışmalara ilişkin aydınlatıcı açıklamalar beklerken, diğer taraftan da beşli platformun içinde yer alan ve dağıtılmasına neden olan örgütlerin bu kadar önem arzeden bir olayın veya olgunun sessizce kapanmasına ve devrimci kamuoyuna yansımaması için ellerinden geldiğince engel olmaya çalışıyorlar. Çünkü, onlar konunun sessizce kapanmaması, gerçeklerin devrimci kamuoyuna çıplaklığıyla yansıması halinde, hem kendi kitlelerine, hem de devrimci kamuoyuna hesap vermek zorunda kalacaklarını biliyorlar. Nitekim, seminerlerin verildiği diğer yerlerde olduğu gibi, burada da TKSP temsilcileri tüm ısrarlı çabalara rağmen seminere katılıp, kitle önünden tartışmaktan, hesap vermekten kaçınarak seminere katılmadılar. (Arnhem'de Beşili Platform içinde yer alan diğer örgütlerin bu seminere katılma olanakları belki de yoktu, ancak TKSP'nin seminere katılma olanağı vardı.) Fakat kitlelere hesap vermekten kaçmak, kişileri ve güçleri kurtarmaz,ancak onları kitlelerin dışına sürükler. Nitekim bizim "dostların" da tercih

etmiş oldukları yol budur.

Bu seminerin ortaya çıkardığı önemli bir diğer nokta da şuydu: 12 Eylül askeri-faşist darbesinden sonra acil olarak gündemleşen birlik/ittifaklar (bu 12 Eylül öncesinde Birlik/ittifakların acil olmadığı veya önemli olmadığı anlamında değildir) sorununda hangi örgütlerin yaklaşımlarında ne kadar samimi olduklarının ortaya çıkmasına da ışık tutmasıdır. Çünkü, 12 Eylül'den sonra devrimci kamuoyunda en çok tartışılan ve her örgütün en çok tartıştığı ve savunduğu, sahip çıktığı konu gene Birlik/ittifaklar sorunuydu. Devrimci kamuoyu tarafından bilinen birçok platform oluştu ve hemen hemen tüm bu platformaların sonu aynı oldu.

Platformlar oluşurken, aynı platformda yer alan örgütler arasında ideolojik mücadele de dahil, genellikle birçok sorun ve değişik ayrılık noktaları görmemezlikten gelinmeye başlandı. Platformlara yaklaşım konularında genel olarak pragmatizm egemendi. Çoğu güçler dış ilişkilerinde pragmatizmin batağına saplanmışlardır, aynı şekilde bu anlayışlarını birlik/ittifaklar sorununa da taşıyarak pragmatik anlayıştan hareketle çıkarcı ve örgüt sorunlarını erteleme temelinde meseleye yaklaşım göstermeleri, oluşan platformların böyle sonuçlanmasında önemli ve belirleyici bir faktör olmuştur.

Nitekim, birlik/ittifaklar dağıldığı andan itibaren aynı platformlarda yer alan örgütler arasında yakınlaşma olacağına aşırı bir şekilde kutuplaşma ve hatta bırakınız devrimci ahlakla bağdaşmayı, burjuva siyasi ahlakına dahi uymayan "edebi" üsluplarla sözümona "eleştiri" kisveleri altında küfürnameler dizilmeye başlandı. Bu durum, FKBDC'nin dağılması örneğinde bariz bir şekilde kendini gösterdiği gibi, beşli platformun dağıtılmasından sonra da TKSP merkezi yayın organı olan "Riya Azadi"nin 34-35 sayısında konuya ilişkin sözümona açıklama ve eleştirisinde de kendisini açığa çıkardı.

Riya Azadi yazarları, Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları'nı eleştireyim derken o kadar tepkici davranmışlardır ki, kendi zavallılıklarını orta yere sermişlerdir. Sözde "Beşli Platformun" dağılması üzerine kamuoyuna aydınlatıcı açıklamalarda bulunma ve soruna ilişkin K.U.K siyasi hareketinin eleştirisini yapacaklarına, kendi zavallılıklarından dolayı ideolojik tartışmalardan kaçınarak kendi "devrimci" üsluplarıyla Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları'na küfürnameler dizmişlerdir. Gönül isterdi ki, onlar soruna ilişkin samimi bir şekilde K.U.K'u eleştirsinlerdi. Ne yazık ki böyle davranmayarak devrimcilerin tasvip edemiyecekleri üsluplara baş vurdular. Gerçekten de 12 Eylül öncesi hastalıkları bağırlarında taşıyan hastalıklı yapıların (parti veya örgütlerin) bu yapılarını koruyabilmek için (gerçi bunu başarmaları da şüphelidir, hatta bu böyle devam ettikçe mümkün de değildir) devrimci halk kitlelerinin de istemi olan birlik ve ittifaklar sorununa can simidi gözüyle bakarak, pragmatik bir şekilde yaklaşan böylesi örgütlerden daha değişik bir davranış beklemek te, doğrusu biraz da iyimserlik olurdu. Nitekim bu örgütler birlik/ittifaklar olayında hep kendi hastalıklı yapılarını korumak için, örgütsel çıkarlarını halkın ve devrimin çıkarlarının önüne koyarak platformlara yaklaşmışlardır. Nitekim Beşli platformun oluşumunda da, TKSP ile PPKK böylesi bir anlayıştan hareketle hem kendi hastalıklı yapılarını geçici de olsa sürdürmek, hem de tabanlarından gelecek haklı eleştirilerin yolunu kapatmak için sözkonusu platforma yaklaşmışlardır ve günlük çıkarlarını başka bir alanda (veya platformada) gördükleri anda da, aynı anlayıştan hareketle beşli platformu dağıtmaktan bir an bile tereddüt etmemişlerdir. "Öncü veya sosyalistliği" sözde kimseye kaptırmayan, ama özünde parti olgusunu namus belası diye devam ettiren bu "partilerimiz" Kürdistan'da dört yıl gibi uzun bir süreyi alan ve kendi içinde program dahi bir çok sorunu aşan birlik/ittifak çalışmasını bir çırpıda yok sayarak " SOL Birlik" adıyla açıklanan, özünde "sağ" olan birliğin içine girmekle, gerçek yerleri olan burjuvazinin yedeğine düşerek, birlik/ittifaklar sorununda ne kadar samimi olduklarını kanıtladılar.

Seminer bu konunun aydınlatılması yönünde de çok olumlu geçti. Çünkü, günümüzde devrimci bir görev olarak aciliğini koruyan ve aynı zamanda kitlelerin de istem ve özlemlerini kapsayan birlik/ittifaklar sorununa kimlerin ciddi ve samimi bir şekilde yaklaşım gösterdiklerini, yüksek bir değer biçtiğini, kimlerin ise kısa vadeli, örgüt çıkarlarını ve hastalıklı yapılarını devam ettirmek ve bunu göz diktiği yerlerde yer alabilmek için sıçrama tahtası olarak kullandığını ortaya koydu. Dolayısıyle Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı kimin ne derece sorumluluk duyduğunu da açığa kavuşturuyordu. Bu anlamda da seminerde ortaya çıkan gerçekler, kitlelerin bu konudaki yargılamalarına yardımcı olabilecek türdendi.

Seminer özellikle siyasi konularda duyarlılık gösteren elli'ye yakın devrimci-demokratik bir kitleyle gerçekleşti. Hollanda'nın özgül koşulları gözönüne alındığında bu epeyce kalabalık bir kitle sayılır. Seminer, başından sonuna kadar çok ciddi ve olumlu bir hava içerisinde geçti. Seminer iki bölümden meydana geliyordu. Seminerin birinci bölümünde "Beşli Platform"un (Hevkari'nin) oluştuğu

koşullar, geçirdiği aşamalar ile, sona erdirilmesine ilişkin kitleye geniş a- nalar yapıldı. İkinci bölümünde ise, son derece demokratik bir tarzda seminere katılan her kese soru sorma, görüş, öneri ve eleştirilerini sunma fırsatı verildi ve sorulan sorulara cevap verildi.

Bu seminerde ortaya çıkan diğer önemli bir konu da gerek semineri veren arkadaşların ve gerekse seminere katılan kişilerin önemle vurgulayarak dile getirdikleri apolitikleşme olayı idi. Özellikle son yıllarda Türkiye ve Kuzey-Kürdistan Yurtsever-devrimci hareketinde meydana gelen bölünme ve bağımsızlaşmayla birlikte meydana gelen örgütsüzlüğü meslek edinme ile tehlikeli bir düzeye varan apolitikleşme olayıdır. Apolitikleşme olayında en büyük etken de, devrimci hareketin hem kendi içinde ideolojik netleşmeyi sağlayamaması, hem de hareketler arası ideolojik mücadelenin çok sönük olmasıdır. Bu tehlikeli gidişata dur demek için, en etkili silahlardan biri de bu tür tartışma platformlarının yapılması ve sürekli kılınmasıdır. İdeolojik tartışma platformlarının sürekli kılınması, siyasi tansiyonun yüksek tutulmasıyla, aynı zamanda radikal sol ile sağ ve sol çizgilerin netleşmesine de katkıda bulunacaktır.
Halkımızın Kurtuluşu, O'nun Ulusal Demokratik güçlerinin Mücadele birliğinden geçer !...

Çiya AMEDİ

Arnhem

8.7.1985
Hollanda

TİYATRO SANATI ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Denilebilir ki, günümüzde Tiyatro eğlendirme ve eğitme görevini tamamlayamamış, hatta ileri tekniğin ve araçların; Sosyal reform girişimlerinin buyruğu altında bir üslup kargaşası içine girmiştir.

Öte yandan sinema sanatının gelişmesi, tiyatro ile olan rekabetinde tiyatro sanatını geride bırakmıştır, tezleri de ortaya atılmaktadır. Bence bu yeterli bir neden olmadığı gibi tayin edici de değildir. Gerek tiyatroda, gerek sinemada anlatım gücü, toplumun ilerleyen ve dönüşen devininden hareket edilerek sağlanır. Bu olaylar zinciri işleve alınırken elbette sinemada, tiyatrodakinden farklı, detaylı ve geniş bir alan üzerinde tasarlanarak ele alınır. İleri teknik ve araçların kullanılmasında ise rekabet sözkonusu değildir. Sinemanın sahip olduğu nesnelere tiyatro da sahip olabilir. Sorun bu üretim araçlarına hangi sınıfların sahip olduğu ve hangi sınıfsal çıkarlar doğrultusunda kullanıldığı sorunudur.

Bu gün komprador burjuvazi, çoğu ülkelerde iktidara ve üretim araçlarına sahiptir. Büyük opera-tiyatro salonları, radyo, televizyon ve video şirketleri de o keza aynı ellerdedir. Elbette bu araçlarla yetersiz, çürümüş bir dünyanın mistik görünümüyle etkilenecektir insanlar. Bu bağlamda burjuvazi zor kullanarak sanata boğuntu ve bunalım çığlığını da katmayı esirgemez. Kafa-kol emeğini sağmallaştırır, insanları kendine uyumlu kılar. Bu onun sınıfsal karekterinin bir gereğidir.

İşçi sınıfının kültürel mücadelesi, kendi sınıfının ideolojisinden kaynaklanır. İşçi sınıfı burjuva kültüründen geçmeden zaten kendi sınıfının öz kültürünü inşa edemez. Eski kültür mirası, yada burjuvazi bu evrimde bir köprü rolünü oynar.

İşçi kültürünün, ideolojisinin devreye girmesiyle, diğer anlamda anlatım olayını zenginleştirme ve eğlendirme olayının gücünü artırması, sanatta yeni heyecan ve etki yaratacağından seyirciyi gerçek dünyasına uyanık olarak hazırlar. Yoksa seyirci, sınıfların var olan bağnazca davranışlarının hiç değişmeyeceği kanısına varır. Bu da yeni yaşama uyumunu zorlaştırır.

Günümüz işçi tiyatrosunun bir üslup karışıklığı içinde olduğundan bahsetmiştik Romantik ve klasik akımlar değerini yitirmekle birlikte, bir Stanislavski, Reinhardt ve Brecht kuramları günümüz tiyatrosuna ışık tutmakta, fakat diyalektik olarak sosyal ortamın en ince detaylarını yumuşaklık, esneklik ölçüleri içerisinde diğer nedensellerin açığa çıkmasında yetersiz kalmaktadır. Neden?

Birincisi, sanatçıların taklit etmeyi bir günahmış gibi görmeleri. Taklitin aslını yaşatacağı korkusu...

İkincisi, bu konuda yeterli bilgi, deney ve araştırmalara girmekten kaçınmaları...

Üçüncüsü ise, varolan kuramların dışında, çağımıza özgü biçimde teknik ve cihazlarla donanmış bir oluşumu sağlıklı özümleyerek onları varyant olarak işleve katmamaları, ister istemez eskinin değişmez olabilirliğini

mutlak kılmaktır... Bu durum sadece bir boyun eğmedir...

Stanilavski yada Brecht izlenmemeli demiyorum. Tersine, çok iyi özümlenip kavranmalı. Taklit edilmeli, denerek uygulanmalı da... Bunun sonunda yeni analizlere girişilerek günümüz tiyatrosunun izleyeceği yol arındırılmalı ve gelecekteki tiyatronun temel tohumları ekilmelidir.

Bizde, Romantik-Trajik ve klasik akımlar dışında son yirmi yıl içerisinde, Reinhardt-Stanilavski-Brecht kuramlarının özü boşaltılarak denenmiştir. Bu, karmaşadan başka bir şey getirmemiş, işin onurunu ve ciddiyetini bozmuş, tiyatroyu ulusal kalıplar içerisine hapsederek, sınırlarını daraltmıştır. Oysa bir model yada kuram denenirken işin kolay pratik yanı: bir ressamın ilk renk karıştırarak, resime başlama olayını anımsatır. Ki ressam deneyimlerinde yetkinleştiğinde, artık taklit denilen olayı bırakır, kendine özgü bir yol-yöntem seçerek, Öz'e katkıda daha başarılı bir renk harmonisi yaratmada çaba sarf eder... Zaten yaratıcılık olayı sanatın başlıca temel öğelerinden biridir. Bu gün Stanilavski-Brecht kuramlarını yeteri kadar deneyen ülkelerin tiyatroları belirli aşama ve görevlerini yerine getirmiş, yeni oluşumların kapılarını aralamaya koyulmuşlardır.

Bu noktada değinmek istediğim başka bir husus ta, bizde tiyatro sanatı genellikle burjuvazinin himayesinde yada dolaylı olarak belirli kurum ve kuruluşların etkisinde. Burjuvazi önlerine ne sunarsa, onlarda onu uygulamaya sokmaktadırlar. Çünkü ekonomik olarak ta bağımlıdırlar... Öte yandan tek tutkuları sadece tiyatro olan genç kuşaklar: daha heyecanlı, daha gerçekçi oyunlar sergilemekle birlikte, tiyatro alanındaki yetersiz eğitim-öğretim ve suni bilgilerinden dolayı nice adsız neferler gibi sayısız kayıplar vererek çabuk izole olmaktalar...

Peki nerede siyasi tiyatronun işlevi?

Bu sorunun içeriğini açarken, işçi sınıfını temsil eden parti yada örgütlerin sanat olayını ciddiye almadıklarını gözlemekteyiz. Düşmanlarımız tarafından uyuşturucu bir silah olarak saflarımıza doğrultulan sanatın sınıf düşmanlarımızca kullanılmasının engellenmesi tabii ki, işçi sınıfı partisinin görevidir. O keza sanatın sınıf düşmanlarımıza karşı mesajının yaratılmasında partinin rolü büyük ama, sanatın gelişmesi, yeni biçimler araması partinin görevi değildir. Devrimci sanattan bahsederken: devrimin ortaya çıkarttığı bilincin yükü ile donanmış, devrimi yansıtan sanatı kastediyorum. Bütün bunlar gözardı edilmemeli.

Endüstrileşen toplumlarda bilimsel düşünceden gittikçe uzaklaşan tiyatronun topluma karşı görev ve sorumluluklarını; sahne ahlakı anlayışı, toplumsal özümleme, teknik beceri ve bilgi eğitimi bütünler. Bu noktada böylesi bir oluşumu zorlamanın yararları nedir? Siyasal işçi tiyatrosunu nasıl ve hangi şartlar altında kuracağız. Kuramsal olarak eskiye mi bağımlı kalacağız, yoksa yeni bir model arayışı içine mi gireceğiz ? İşte bütün mesele burada. Böyle bir oluşumu zorlamanın yararları: Sınıfımızın, insanlarımızın bilinç ve pratiğinin, edebiyat ve kültürünün gelişmesi için zorunlu görüyorum. "Acımızı düşünerek gülelim" sloganı onlara mesajımız olmalıdır.

Siyasal işçi tiyatrosunun oluşması için zorunlu olarak kadro ve güç gereklidir. Gerek ülkede, gerekse göçmen olarak yaşadığımız ülkelerde bu görevi parti yada örgütler istlenmelidir! Sözgelimi: her siyasal kuruluş çevresini ve örgütünü yoklar. Bu düşünceyi ortaya atar ve araştırmasını sürdürür. Bunun için yetenekli ve meraklı kadrolar üzerinde sorunu iki türlü analiz eder. Birincisi bu oluşumu finanse edecek kişiler, ikincisi ise bu yapının oluşumunda ve işlevinde görev alabilecek kadroların tespitini yapar. Böylelikle bu özlem giderilmeye ve bir ihtiyaç yerine getirilmeye çalışılır.

İzlenecek metod sorununa gelince Tiyatronun bütün gelişim süreci içinde yollar denendikten sonra, belirli model arayışlarına kollektif olarak katılmak gayet doğal ve akılcı bir iş olur. Şimdiden kendimizi hazırlayarak bu yola koyulmalıyız. Deneyler sürdürülmeli...

Bununla birlikte tüm bu deneyleri burada anlatmak o kadar kolay değil. Sanat yada tiyatro insanın Tarih ve doğa içindeki gelişim olanaklarını araştırır. yaşamın kurallarını saptar. Dünyayı değiştirme işine bu noktadan katkıda bulunur. İnsanı biçimleyen toplum ilişkilerini ele alır, bu ilişkiler düzeninin değişmesi ilkelerine tepkisini gösterir. Brecht'in deyişiyle "...Yalnızca ezilene karşı acımayı değil, ezene karşı öfke duymayı da gerekli görür... .. Bu birikimin o halka özgü nitelikleri sanat eserinde iyice belli olur. Ve her halk kültürünün ayırıcı özelliğini meydana getirir..."

Öyle ise Tiyatro: düşünme, eğlenme ve kendine yeni eylem yolları arayan kitleleri, bir güç kaynağına dönüştüren sanat olayıdır.

ADİL DURAN- BERLİN 1985

12. DÜNYA GENÇLİK VE ÖĞRENCİ FESTİVALİ

VE BİR TAVIR ÜZERİNE

Bu yıl tüm dünyada gençlik yılı olarak kutlanıyor. 1985'in dünyada gençlik yılı olarak ilan edilmesi Birleşmiş Milletler örgütü tarafından belirlendi.

1985 yılının dünyada gençlik yılı olarak belirlenmesiyle birlikte, her ülkede ilerici gençlik çeşitli eylemler içine girerek; gençliğin toplumdaki yeri, ulusal ve toplumsal mücadele içindeki konumu, silahlanma yarışına karşı gittikçe gelişen barış mücadelesindeki etkinliği vb. konuları içeren etkinlikler geliştirmektedirler. Tek tek ülkelerde gerçekleştirilen bu etkinlikler, 27 Temmuz-3 Ağustos tarihleri arasında Moskova'da yapılacak olan "12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali"nde merkezileştirilecek ve böylece tüm dünya gençliği karşılıklı olarak sorunlarını dile getirecek ve ortak düşmana karşı ortak mücadele perspektiflerinin tespit edilmesi için tartışacaklardır.

Dünya barış yılının ve Moskova'da toplanacak olan "12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali"nin 1985 yılına rastlaması, tüm dünya halklarının başına bela olan ve onmilyonlarca insanın ölümüne ve sakat kalmasına neden olan Hitler faşizminin yenilgisinin 40. yıldönümüne ve savaşın sona ermesine denk düşmesi, gençlik yılına ayrı bir özellik kazandırmaktadır. Zaten Moskova'da gerçekleşecek olan 12. festivalin tarihçesi de, ikinci emperyalist paylaşım savaşının bitimine kadar uzanıyor.

İlk olarak, ikinci dünya savaşının hemen akabinde, 1945 yılında Londra'da Dünya Gençlik Konferansı toplandı. Londra'da toplanan Gençlik Konferansında; değişik ülkelerden ve farklı politik görüş ve inançlardan gençler arasında karşılıklı anlayış ve işbirliğini güçlendirmek amacıyla bir Uluslararası Gençlik ve Öğrenci Festivalinin kurumlaştırılması önerilmişti. Bu öneri kabul gördü. Böylece ilk dünya gençlik festivali, 1947 yılında Prag'da toplandı. Toplantı, "Genç insanlar, uluslararası işbirliği ve ülkelerin yeniden inşasıyla barışa katkıda bulun !" panosu altında toplandı. İki yıl sonra, 1949'da Budapeşte'de ikinci dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali toplandı. Toplantının ana sloganı "Gençlik birleş ! Barış, Demokrasi, Halkların bağımsızlığı ve daha iyi bir gelecek için ileri" idi. Daha sonra değişik aralıklarla; 1951'de Berlin, 1953'te Bükreş, 1955'te Varşova, 1957'de Viyana, 1962'de Helsinki, 1968'de Sofya, 1973'te Berlin ve 1978'de Havana'da Gençlik ve Öğrenci Festivalleri gerçekleştirildi. Tarihi bundan 40 yıl öncesine uzanan Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivalinin 12.si de bu yıl 27 Temmuz-3 Ağustos tarihleri arasında Moskova'da yapılıyor.

Türkiye ve kuzey-Kürdistan gençliği, gerek 1985 yılının dünyada gençlik yılı olarak ilan edilmesine ve gerekse Moskova'da toplanacak olan 12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivaline büyük önem veriyor. Dünya sathında gençliğin düzenlediği etkinliklere kendi etkinlikleriyle önemli katkılarda bulunuyorlar. Şimdiye kadar gerçekleştirilen Gençlik ve Öğrenci Festivallerinde, Türkiye ve K.Kürdistan gençliği sesini istenilen biçimde duyuramadı ve gençliğin etkinliklerine yeterli düzeyde katkıda bulunamadı. Bunun en önemli nedenlerinden biri, Türkiye'de sömürgeci-burjuva devlet aparatının gençlik üzerindeki ağır baskı ve sıkı denetimidir.Bir de gençlik hareketini

bünyesinde toparlamayı başarabilmiş merkezi bir gençlik örgütünün ne Türkiye'de, ne de K.Kürdistan'da bulunmayışıdır. Gençliğin dağınık bir şekilde mücadelede yerini alması, ülkelerimizdeki mücadelede olduğu gibi, uluslararası gençlik hareketi platformlarında da önemli zaaflara neden olmuştur. Bunun bir sonucu olarak, Türkiye ve K.Kürdistan'da bazı gençlik örgütleri, nadir olarak katıldıkları uluslararası gençlik toplantılarında Türkiye ve K.Kürdistan gençliğinin tümünü temsil ettikleri imajını yaratmış ve bu yönüyle de daha güçlü bir gençlik hareketinin yaratılması yerine, gençliğin dar gruplar içine sıkışıp kalmasına olumsuz yönde katkıda bulunmuşlardır.

12 Eylül askeri-faşist darbesiyle birlikte, Türkiye ve K.Kürdistan'da daha da katmerleşen baskılar, politik örgütlere olduğu gibi, gençlik örgütlerine de yöneldi. Türkiye ve K.Kürdistan'da gelişen sınıfsal ve Ulusal mücadeleye paralel olarak gelişen ülkelerimiz gençlik örgütleri,tek tek yasaklandı. Birçok yönetici ve üyeleri tutuklanarak ağır işkencelere maruz kaldılar. Tutuklanmayanların bir kısmı çetin ve ağır koşullarda mücadelelerini illegal şartlarda sürdürmeye devam ederken, barınma olanağı olmayan birçok yönetici ve militan da yurtdışına çıkmak zorunda kaldılar. Yurtdışına çıkan bu yönetici ve militanlar aradan geçen 5 yıllık süre zarfında çalışmalarını değişik biçimlerde sürdürdüler. Çeşitli platformlarda yerlerini alarak, ülkelerimizde insanlık dışı sömürgeci, askeri-faşist diktatörlüğe karşı mücadelelerini sürdüren ve cezaevlerinde en ağır işkence koşullarında bile direnmeyi bir sanat haline getiren kardeşlerinin soylu mücadelelerine olanakları ölçütünde destek oldular. Bu mücadeleyi uluslararası davrimci-demokratik kamuoyuna duyurmak için yoğun çaba sarfettiler.

1985 yılının gençlik yılı olarak ilan edilmesiyle birlikte, Türkiye ve K.Kürdistan gençlik örgütlerinin ezici çoğunluğu biraraya gelerek; gerek gençlik yılında çeşitli etkinlikler tertiplemek ve gerekse 27 Temmuz-3 Ağustos tarihleri arasında Moskova'da yapılacak olan "12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali"ne birlikte katılmak için çalışmalara başladılar. Bu toplantılara katılan örgütlerden bazıları bir müddet sonra platformdan ayrılarak, yeni bir platformda çalışmalarını sürdürmeye başladılar. Gençlik örgütleri arasında gündemleşen bu sorunla ilgili olarak Kamuoyu belirli bir düzeyde de olsa bilgilendirildi. Ancak, bu bilgilendirmenin yeterli olmadığı inancıyla çalışmaların başlangıcı ve ortaya çıkan sorunlar hakkında kısa bir bilgilendirmenin faydalı olacağına inanıyoruz.

İlk olarak altı gençlik örgütü (İGD, GEB, DHKD, KÖGB, GENÇ-ÖNCÜ ve Sosyalist Gençler Birliği) diğer gençlik örgütlerine bir çağrıda bulunarak, onları bir toplantıya davet ettiler. Toplantıda Türkiye ve K.Kürdistan Gençlik örgütlerinin hemen hepsi bir araya geldiler. Bu denli geniş bir katılımla toplantılara başlanması kuşkusuz ümit verici ve olumlu bir gelişmeydi. Nitekim bunun bir sonucu olarak, toplantıda birçok prensip kararları alınarak, etkinlikleri organize edecek ve çalışmaları sürdürecek bir komite de oluşturuldu. Komitenin adı "12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali- Türkiye ve T. Kürdistanı Hazırlık Komitesi" olarak tespit edildi. Bütün bunlar çok sayıda gençlik örgütünün bir toplantıda elde ettikleri olumlu sonuçlardı. Çalışmaların toplantıdan sonra daha yüksek bir aşamaya sıçratılması için hazırlıkların süratle tamamlanması gerekiyordu.

Ne var ki, ikinci toplantıda yeni bir sorun ortaya çıkarılıyor. Bu sorun, birinci toplantıda tüm örgütlerin onayıyla tespit edilen "12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali-Türkiye ve T.Kürdistanı Hazırlık Komitesi"nin ismine yönelik bir sorun olarak gündemleşiyor. Komitenin ismindeki T.Kürdistanı terimi tartışmaların odak noktasını oluşturuyordu. Bu isme yönelik olarak gündemleşen itiraz İGD temsilcisi tarafından getiriliyordu. İGD'nin ardından, bu isimden rahatsız olan diğer örgütler de kendilerini sırasıyla belli ediyorlar. T.Kürdistanı isminin kaldırılması noktasında birleşen örgütlerin gerekçeleri ise, çok daha anlamsız bir gerekçe olarak beliriyor. İGD temsilcisi bu ismin Birleşmiş Milletler normlarına göre kabul edilmediğini, Kürdistan diye bir devlet olmadığından yola çıkarak T.Kürdistanı isminin değişmesi gerektiğini, yeni ismin "Hazırlık Komitesi Türkiye" olmasının zorunlu olduğunu gündemleştiriyor. Görüldüğü gibi, ne T.Kürdistanı ismine yönelik itirazların ve ne de bu itirazlara gerekçe olarak sunulan noktaların elle tutulabilecek hiç bir yanı yoktur. Bu olsa olsa, belirli bir mantığın platformdaki dayatması ve belirli bir düşüncenin ürünü olabilirdi. Neydi bu mantık ve düşünce ?

Bu görüş her şeyden önce, Kürdistan gerçeğini siyasi platformlarda da inkar eden düşüncenin gençlik platformuna yansımasıydı. Bu yönüyle olaya yaklaşıldığında, sorunun basit bir itiraz olmadığı, aksine siyasi bir sorun olarak gündemleştirildiği görülecektir. Bir ulusun yok olarak kabul edilmesi anlamına gelen böylesi bir önermenin sahipleri, aynı zamanda o ulus gençliğinin devrimci dinamizmini kendi siyasi düşüncelerine kanalize etmek istiyordu. Yıllardır Türkiye ve K.Kürdistan devrimci hareketinin tartıştığı ve görünürde önemli mesafeler katedilmiş olarak bilinen bir sorunun, tekrar tekrar gündeme getirilme-

sinin başka bir anlamı olamazdı. Gençliğin devrimci dinamizmi, gerek ulusal ve gerekse uluslararası düzeyde burjuvazinin sınırlarını aşmak zorundadır. Eğer İGD ve yandaşları (DHKD'yi de bunların içinde görmek gerekir) devrimci anlamda gençlik örgütleri olduklarını iddia ediyorlarsa, yıllardır kendilerinin de savunuculuklarını yaptıkları siyasi hareketlerin bu konuda katettikleri mesafeyi en azından korumak ve elde edilen mevzilere sahip çıkmak durumundadırlar. Yok eğer katedilen mesafelere ve elde edilen mevzilere sahip çıkmayıp, kazanılmış bu mevzilerin pazarlık konusu yapılmasında diretiyorlarsa, o zaman onlara şunu söylemek gerekiyor; Siz, Kürt ulusu gibi mazlum bir ulusun ulusal ve toplumsal değerlerine yönelik sömürgeci, ırkçı ve faşist tahribatlarda devrimci gençlik olarak görevlerinizi yerine getirmiyorsunuz. Sömürgeci Türk burjuvazisinin Kürt ulusunu uluslararası platformlarda inkara yönelik çabalarına karşı geliştirmeniz gerekli mücadeleyi vermiyorsunuz. Bunun aksine dünya gençliğinin etkin bir şekilde sesinin duyulacağı 12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali gibi önemli toplantılarda da, elinizdeki bazı olanakları dayatmacı bir tarzda öne sürüyor ve esas kimliğiniz olan sosyal-şoven kimliğinizi açıklıyorsunuz.

İnsan tüm bu olaylarla karşılaşınca, ister istemez 1978'de Havana'da yapılan 11. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivalinde gündemleşen gelişmeleri hatırlıyor. O dönem de, İGD olarak DDKD'Yi Türkiye gençlik örgütlerinden bir olarak tanıtmıştınız. O dönem de, Türk bayrağı altında İstiklal Marşı okumuş ve okutmaya çalışmıştınız. Demek ki, aradan geçen süre sizin sahip olduğunuz bu mantık ve düşünceyi değiştirmemiştir. Bu yüzden bu yılki türkiye K.Kürdistan gençliğinin en geniş bir katılımının sağlandığı platformun parçalanmasına neden oldunuz.

Platformun bu şekilde tıkanmasından sonra, İGD ve yandaşlarının dayatmalarına prim vermeyen Türkiye ve K.Kürdistan'lı birçok örgüt bu platformdan çekilerek, çalışmalarını ilk toplantıda tespit edilen isim altında (12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali-Türkiye ve T.Kürdistanı Hazırlık Komitesi) sürdürmeye devam ettiler. Bir çok ülkede çeşitli etkinlikler geliştirerek, gençlik yılında Türkiye ve K.Kürdistan gençliğine yaraşır bir şekilde eylemler içine girdiler. Dergimiz basıma hazırlanırken bu etkinlikler hala devam etmekte olduğu için, bunları bir sonraki sayımızda okuyucularımıza sunacağız.

Türkiye ve K.Kürdistan devrimci gençlik örgütleri, 1985 gençlik yılında üzerlerine düşen görevleri devrimci sorumluluk anlayışı içinde yerine getireceklerdir. Gençlik yılına ve 12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivaline olanakları ölçütünde katkıda bulunmaya çalışacaklardır. Tüm dünya gençliğine Türkiye ve K.Kürdistan gençliğinin sorunlarını en yalın bir dille anlatmaya çalışacaklardır. Onlarla karşılıklı yardım ve dayanışma içinde olmanın gerektiğini açıklayacaklardır. Sömürge bir ülke gençliğinin, Kürt gençliğinin sorunları devrimci normlar içinde platformlara taşınacaktır. Bütün bunlar yapılırken de, gençliğin şoven duygularla beslenmesi doğrultusunda yoğun bir çaba içinde olan ve devrimci gençliğin davranışlarıyla tam bir tezat oluşturan; Kürt ulusunu ve değerlerini inkar temelinde yükselen tüm yanlış eğilim ve tehlikeli saplantıları da teşhir etmekten çekinmeyeceklerdir.

12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali-Türkiye ve T.Kürdistanı Hazırlık komitesi adı altında çalışmalarını sürdüren Türkiye ve K.Kürdistan devrimci Gençlik örgütlerinin çıkardıkları "Demokratik Kamuoyuna" başlıklı bildiride de değinildiği gibi; "Kürt gençliği sahipsiz değildir. Bu gün olmasa dahi, eminiz ki, Türkiye ve Kürdistan gençliğinin uluslararası planda gerçek yerini alması uzak değildir. Türkiye Gençliği, Kürdistan Gençliğinin uluslararası düzeyde tanınma mücadelesinde sonuna kadar onun yanında olacaktır."

İşte, iki ülke gençliğinin enternasyonal dayanışmasının en güzel örneği bu cümlelerle ifade edilmiştir. Ve mücadelede bu temel üzerinde yükselecektir.Bundan hiç kimsenin kuşkusu olmasın !...

QONGRA AWARTE YA FEDERASYONÊ PÊKHAT

Berî bi demekê komcivîna (kongre) Federasyona Komelên Kurd li Swêd çêbû. Ji ber ku gelşên (problemên) Federasyonê di 8 û 9'ê Hezîranê de nehatin çareserkirin, berdewamiya kongra awarte hiştin 15 û 16 Hezîranê. Kongra awarte ya federasyona komelên Kurdistanê bi komîteke nû û perspektîfên nû dest bi xebata xwe kir.

Wek tê bi bîranîn, me di hejmara 8'an ya NIŞTIMAN'ê de nivîsek bi navê "Çûna federasyona Komelên Kurdistanê li Swêd, ber bi kongra 5'an" weşandibû. Di vê nivîsê de me dîtinên xwe yên di derheqa Federasyonê de diyar kiribû, dîtin û pêşneyarên xwe yên ji bo çareserkirina gelşên federasyonê ya 5'an de vekiribû. Berî ku em li ser kongra awarte rawestin, em çêtir dibînin ku, li ser bûyerên di kongra 5'an de rawestin û sedemên pêkhatina kongra awarte bizanibin.

Em karin bêjin ku, kongra 5'an ya federasyona komelên Kurdistanê li Swêd zemînek ji bo pêkhatina rewşa pozîtîf ya îroyîn bû.

Çawa; Babeta ku, di kongra 5'an de bi giranî li ser hate raberizandin, babeta hewcedariya ketina federasyonê ya hemû komelên demoqratîk bû. Ji ber ku, Federasyon piraniya Kurdên li Swêd temsîl nedikir û karûbarên ku dabûn ser milên xwe bi cîh nedianî. Gelek komelan dixwestin bibin endamê federasyonê, lê bi hin astengên bûroqratîk endametiya wan nedihat qebûlkirin û bi vî awayî federasyon di warekî teng de dima. Hin komelên ku, berjewenda teng ya grûbî pê ve tu armanca wan tunebû, bi vê rewşa şermizarî kêfxweş dibûn. Ji aliyê din, di pêşiya pêşdeçûna Federasyonê de dibûn asteng û dixwestin Federasyon di warekî teng de bimîne. Cardin ew komele xwediyê vê ramana çewt û berpirsiyarê wê jî bûn.

Kongra 5'an, ji bo çareserkirina van tiştên ku me li jor gotin, li ser gelek pêşneyarên çareseriyê rawestî. Lê mixabin, pêşneyarên ku dihatin, têra rizgariya federasyonê nedikirin. Riyek tenê ji bo çareserkirinê dima. Ew jî; xurtkirina xebatê ji bo di nava federasyonê de cîhgirtina komelên derveyî federasyonê û ji bo firehkirina bingeha federasyonê bû. Dîtina ku em bi hişkî li ser rawestin ev bû.

Ji ber ku; ger federasyon bi vî awayî bimeşiya, wê hebûna xwe jî winda bikira. Hê di wê demê de ji vî warî de hin bûyer hatibûn meydanê.

Di kongra 4'an de federasyon xwedî 17 komelên endam bû. Lê mixabin, di kongra 5'an de hejmara komelan daketîbû 11'an. 6 komele li derveyi xebatê mabûn, yan xwe fesih kirin, an jî ber hin sedemên din ketibûn rewşekî ku, nikaribûn di nava xebata federasyonê de cîh bigrin.

Ji aliyê din, ji wan 11 komelan endametiya hin komelan jî babeta reberizandinê bû. Hinek jê bi tenê ji bo hesabên siyasî komela ava kiribûn û ketibûn nava federasyonê û hinek jî dixebitîn ku, federasyonê têxin destê xwe. Çaxa rewş kete vî halî, çareserkirina gelşên federasyonê jî dijwartir dibûn û rê li ber wan dihatin girtin.Ji xwe rapora xebata kongra 5'an nîşana bi bêhnketinê bû. Ne merhela danûstandinê hatibû pêkanîn, ne karekî berbiçav hatibû kirin û ne jî organa weşanê "Berbang' ku ji bo federasyonê rolekê mezin dilîze, bi rêk û pêk nehatibû derxistin. Di nava salekê de bi tenê 5 hejmar Berbang hatibûn derxistin. Ev nîşana qelsbûn û jarbûna Federasyonê bû. Lê di esasê xwe de, diva bû her meh hejmarek derketîbiwa.

Federasyon bi vê halê xwe nedimêşiya. Ya girıng pêşkeşkirin û raberizandina pêşneyarên çareserî bû. Federasyoneke bingehfireh ku, bi her awayî temsîla Kurdên li Swêd bike, hewce bû. Federasyoneke ku, dûrî berjewendên teng yên rêxistinî hewce bû. Ji vê yekê têkoşîn esas bû. Ji vê yekê me, Komela Çanda Karkerên Kurdistanê-KOÇ-KAK, dixwest ev komelên ku ji derveyî federasyonê ma ne bikşînin nava xebata federasyonê û me pêşneyariya endametiya wan dikir. Lê hin komelên berjewendperest û zikreş nedixwestin bingeha federasyonê fireh bibe û wan bi tenê daxwaz û armanca biserketina dîtinên

xwe yên teng, çewt û genî dikirin. Lê belê, bingeha biserketina van dîtinên teng tunebû. Biserketibiwa jî, wê ji bo demek kurt biwa. Ji ber ku, ger bi vî awayî çûba, wê federasyon li hemberî windabûnê bimaya û tiştek jî nedida xwediyên van dîtinên teng.

Ji ber van sedeman, diviya bû mohletek ji komelên derveyî federasyonê re bihata dayîn, da ku wan endametiya xwe bi cîh baniyana û tev bi hevra biçûna kongreke awarte. Diviya bû ku, komîta nû ji alîkî xebata xwe ya rojanî bimeşanda û ji aliyê din jî serê xwe ji bo endametiya wan komelên din biêşanda. Ji vê yekê, dîtin û pêşneyarên me di van xalan de kom dibûn. Bê guman, endametiya wan komelên derveyî federasyonê têrnedikir. Ji bilî vê, diviyabû ku, Kurdên li Swêd bi piranî têketana nava xebata federasyonê. Lê di merhela pêşî de, diviyabû ku, em li ser komelên ku ne endamê federasyonê bûn, bisekinin. Ji ber ku, ketina kesên rêxistinî ya nava federasyonê hêsantir bû.

KONGRA AWARTE:

Me diyar kiribû ku, kongra awarte ya federasyona Komelên Kurdên Li Swêd, di navbera 8-9 û 15-16'ê Hezîranê de çêbû. Di kongrê de diyar bû ku, hin biryarên kongra berê hatine cîh û hin komele bûne endamê federasyonê. Di kongrê de 5 komela şertên endametiya xwe anîbûn cîh û amadeyî kongrê bûbûn. Paşê li gora rojevê (Gûndem) li ser wan komelan biryar hatin girtin û ew bûn endamê federasyonê. Bi vî awayî xweê diyar bû kû, ger bingeha federasyonê fireh bibe û demoqratîktir bibe, wê bêtir karibe bixebite. Ya girîngtir jî, diviyabû ku, ji bo pêşdeçûna federasyonê pêşneyarên samîmî pêşkeş bibûna û federasyon nebiwa berjewenda dîtinên teng û çewt.

Em karin bêjin ku, kongra awarte di vî warî de pêngavên girîng avêt. Di kongrê de raporên xebatê hatin xwendin, rexne li wan hatin girtin û diyar bû ku, rewşa federasyonê ber bi başiyê dere.

Lê ji vê pêşdeçûna pozîtîf kêfxweşiya hemû kesan ne weke hev bû. Nemaze hin kes ji vê pêşdaçûnê aciz bûn. Bi vê yekê dixwestin astengan têxin pêşiya xebata pêşerojê. Çaxa ev dikirin jî tu alternatîf pêşkeş nedikirin û dixwestin federasyon di halê xwe de bimine. Bingeha van nexweşiyan û çepeliyê ji KOM-KAR pêkdianî. Komkar, tehemûl nedikir ku, tiştek ji derveyî wan pêkbê û ew vê yekê bi dîtinên xwe jî eşkere dikirin.Ger pêşneyar û çareserên ku dihatin, ne di bin bandora wan de biwa, ji bo wan her tişt bê mane bû. Dîtinên çepelkar carekê bûbû hakimê wan. Çaxa meriv bi dıtinên çepelkar polîtîqa biafirîne jî, bê guman ev polîtîqa xwediyê xwe jî dibe cihê xerab!...

Lê belê, li hember kes û komelên ku, dixwestin federasyonê ji bo berjewenda xwe ya genî bikin, hacet û di pêşiya xebatê de bibin asteng, dayîna têkoşînê hewce bû. Mehkûmkirina vî mêjiyê genî hewce bû.

Ji ber ku, ev mêjî fêda nedida xwediyê xwe jî. Wî wextî pêşkeşkirin û dîtina alternatîfekê nû hewcetir bû. Endametiya komelên ku, karîbûn têkevin federasyonê hatibû pejirandin. (hin komelên din jî hebûn. Lê mixabin endametiya wan ji bo şertên îro pêk ne hat. Me bi xwe di vî warî de karê xwe anî cîh. Tiştê ji destê me hat, me kir. ji îro pê de jî em dê bikin). Îcar dor hatibû helbijartina komîta karger ku, karibe Kurdên li Swêd dijîn bikşîne hembêza federasyonê.

Piştî van bûyeran li ser pêşneyarekê hate rawestin ku, ev pêşneyar ji kevin de hebû û çareser nebûbû. Lê vê carê ji bo vê pêşneyarê platforma raberizandinê vebû. Ji ber ku, li gor dema çûyî giraniya hêzên di nava federasyonê de hatibû guhertin û guhertinên nû jî piştgirtina federasyoneke bingehfireh dikir. Ji ber vê yekê pêşneyara "avakirina komelên li gor Belediyan" ku, berê gelek caran hatibû pêşneyarkirin, lê bincil mabû, hat holê û bi awayekî nû pêşkeşî raberizandinê bû.

Pêşneyara, pêkhatina komelên li gora belediyan ji ku hatibû ? an jî pêşneyarek wilo çima pêşkeşî raberizandinê dibû?

Carekê piraniya komelên ku li Swêd hene, ne komelên bi serê xwe bûn. Ew bi piranî bi rêxistinên siyasî ve girêdayî bûn û berdevkiya wan dikirin. Ji vê yekê, kesên ku, dibûn endamê van komelan bi piranî kesên ku, wê dîtinê diparestin û yên bi wan ve girêdayî bûn. Ji vê yekê çaxa meriv Kurdên li derveyî komelan bikşanda nav komelê, ew dihat vê mane ku, meriv wan dikşîne nav rêxis-

tinê jî. Ji bo vê yekê kurdên serbixwe nedibûn endamên wan komelan û ji wan bi dûr diketin. Ji aliyê din jî, bi sedan kesên welatparezên ku, ji rêxistinan qetiyabûn hebûn û ew jî nedibûn endamê tu komelan. Bi mana gelemperî, kes cesaret nedikir kû di nava komelekê ku bi rêxistinan girêdayî kar bike. Girigî û negiringiya vê xalê serê me naêşîne, lê tiştên li ber çavan dixiyan ev bûn.

Rewşa komelên heyî ev bû û çaxa ev rewş berdewam bibiwa, me nikariba Kurdên serbixwe bikşanda nav xebatê. Lê çaxa komele li gor belediyan pêkbihatana, wê kesî nikaribû bigota "ev komele ya filan rêxistinê ye" û wê her kesî kariba têketa nava xebata van komelan. Ji aliyê din wê danûstandina rêxistinan û xelkê bi hev re xurt bibiwa û girêdanek di navbera wan de pêkbihata.

Sedema din, li Swêd hema hema hemû federasyonên biyaniyan bi vî awayî dixebitın. Rewşa wan jî ji ya me gelekî çêtir bû û di meqamên Swêd de bi rûmetir bûn. Gelo, me çima berjewenda rêxistinî dixist pêşiya federasyonê û me ev kar pêk nedianî ? Bi ser de riyên pêkanîna wê jî hebûn...

Bê guman, riya vî tiştî jî bi komelên belediyan ve girêdayî bû. Lê belê asteng dixistin pêşiya wê jî. Xwediyê van astengan car din Komkar û hevalbendên wê bûn. Li gor wan, şertên pêkanîna komelan belediyan tune bûn. Pêkanîna komelên belediyan wê demeke dirêj bistanda û hwd....
Me jî digot; "mercên pêkanînê hene. Bê guman hewcedariya demê hebû. Lê belê, gotina vî tiştî tiştekî din e û di vî warî de biryar girtin tiştekî din e". Lê tiştê dixuya, Komkar li dij vê pêkhatinê radiwest û di warî de ji girtina biryaran jî digot "na !...

Kongra awarte, wekê babetên din, ji babeta pêkanîna komelên belediyan re jî çareserek dît. Ji derveyî Komîta Karger ya federasyonê, komîteke bi pênc kesan hat pêkanîn. Ev komîte wê wextekî heşt (8) mehî bide ber xwe û çar (4) mehên pêşîn de wê li şertên pêkanîna çêbûna komelan bikolana. Piştê lêkolîna çar mehan wê wan raporek amade bikira û rapor pêşkeşî komîta karger ya federasyonê bikirana. Ger tiştên pozitîf hatibana bidestxistin, wê car din komîtê di çar-pênc mehên mayî de komelên belediyan pêk bianîna. Komelên ku pêkbihatana, bi zanebûna komîta çavdêr ya federasyonê kongra xwe çêbikirana û bi awayekî demoqratîk wê nûnerên xwe bişandana federasyonê.

Bi vî awayî piştî heşt mehan çaxa kongra federasyonê pêkbihata, wê kongre bi komelên kevin ve bihata vekirin, paşê nûnerên nû (yên komelên belediyan) wê cihê xwe bigirtana û wê xebata federasyonê temam bibiwa.

Kongra awarte piştî ku ev biryar girt, helbijartina komîta karger ya nû pêkanî. Di helbijartina komîta karger de tiştên kuhatin kirin, ne tiştên baş bûn. Em naxwazin car din behsa Komkar û çend komelên li dora wê bikin. Lê belê dîtina YKDK, ku ew jî alîkarê pêkanîna komelên belediyan bû, di deheqa helbijartina komîta karger ya nû de ne tiştekî baş bû. Çepelkarî bû.

YKDK, di kongrê de, nexasim di babeta helbijartina komîta karger de, dîtin û tewrê xwe neda eşkere kirin. YKDK tim pêşneyara komitekê, ku Komkar û hevalbendên wê tê, de bin, dikir û di nava zîqzaqa de diçû û dihat.

Me digot; "tu sedem tune ye ku, em bi Komkar re nexebitin". Lê mixabin YKDK nikaribû Komkar qanî bike !...

Di eslê xwe de daxwaza Komkar vekirîbû. Ew ji alî her kesî û nexasim ji alî serokê federasyonê, ku di navbera kongra 5'an û ya awarte de wek berpirsiyarê komala YKDK serokî kir, ve xweş dihate zanîn. Lê her çi hîkmet bû, YKDK nedixwest nêzîkî mîrîtiyekê bê Komkar bibe. Her ku, Komkar digot "na", YKDK car din di lîsta pêşneyariyê de cîh dida Komkar. Bê guman ev tewrê YKDK, ji tewrê wê yên siyasî dihat. Bi ser de YKDK digot "xebata siyasî divê tevlî xebata demoqratîk nebe !". Bi vî awayî jî tiştê ku, YKDK ji bo kesên din digot, îcar wê bi xwe pêkdianî û tewrê xwe yê siyasî tev li xwbata demoqratîk dikir. Ji ber ku, YKDK daxwaza xwe jî bi şiklekê eşkere diyar nedikir, diket rewşeke xerab.

Parastina bidestxistinên federasyonê yên pozîtîf ku, di kongra awarte de pêkhatin, kar û erka her welatparêzê kurd e. Divê meriv li wan xwedî derkeve. Me, bi xwe, di vî warî de tiştek texsîr nekir û tiştê ji destê

(Dumahik, di Rûp.19'an de)

15-16 Haziran
EYLEMLERİ VE ÖĞRETTİKLERİ

Haziran ayı Türkiye işçi sınıfı açısından önemli bir aydır. Türkiye işçi sınıfının mücadele tarihinde bu ayın ayrı bir yeri ve önemi vardır.

Türkiye işçi sınıfı bundan 15 yıl önce; 15-16 Haziran 1970'te, sömürgeci, işbirlikçi, Türk tekelci burjuvazisine onun kanlı iktidarının baskılarına ve uyguladığı ekonomik-politikasına (zengini daha zengin, fakiri daha fakir yapan ekonomik politikasına) karşı, İstanbul ve İzmit'de ayaklandı. Alanlara aktı, sömürgeci devletin gözü dönmüş kolluk kuvvetlerinin barikatlarının üzerine yürüdü ve onları yardı. Satılık kolluk kuvvetleri ile iki gün boyunca göğüs göğüse çarpıştı.

15-16 Haziran eylemi, Türkiye işçi sınıfının mücadelesi açısından kayda değer, son derece ciddi bir eylemdir. Çünkü, Türkiye işçi sınıfının mücadele tarihinde ilk kez böylesine güçlü bir eylem sergilenmiştir. İşçi sınıfı alanlara dökülmüş, sömürgeci burjuvaziye korkulu saatler yaşatmıştır.

Hiç kuşkusuz 15-16 Haziran eylemi değerlendirilirken, onu çeşitli yönleriyle ele almak gerekir. Bu eylem planlı-programlı bir çalışmanın sonucu olark mı belirmiştir? yoksa kendilindenci bir hareket midir? Yada bu eylem, devrimci bir partinin önderliğinde/yönlendiriciliğinde ortaya konan bir direniş olarak değerlendirilebilinir mi?

15-16 Haziran eylemi, devrimci partinin yönlendiriciliği olmadan beliren, kendiliğindenci bir harekettir. Eylem, İstanbul'da, DİSK'e bağlı çeşitli iş kollarında çalışan işçilerin önemli bir kesiminin katıldığı sömürgeci, tekelci, işbirlikçi burjuvazinin ve onun iktidarının baskısına ve uyguladığı ekonomik poltikasına karşı (ekonomik-demokratik taleplerin ağır bastığı) kısa sürede yaygınlaşarak kontrolsüz bir şekilde gelişen ve iki gün boyunca da alanları saran bir hareket olarak belirdi.

Eylem, devrimci bir önderlikten yoksun olduğu için, sömürgeci devletin kanlı kolluk kuvvetleri tarafından kısa sürede kontrol altına alındı ve hemen bastırıldı. İşçi önderleri birer birer ele geçirildi. Onlarca devrimci işçi zindanlarda onur mücadelesi vermek zorunda kaldı.

Şüphesiz, 15-16 Haziran eleminden ciddi dersler çıkarmak olanaklıdır. Her şeyden önce bu eylem, yukarıda da belirttiğimiz gibi, devrimci bir önderlikten yoksundu. Örgütlü bir eylem değildi. Örgütlenmiş devrimci bir önderlikten yoksun oluşu, eylemi son derece modern bir tarzda örgütlenmiş ve altıyüz yıllık devlet geleneğine sahip, sömürgeci burjuvazi karşısında zayıf düşürmüştür. Yenilginin temel nedeni budur.

Bilindiği gibi Türkiye işçi sınıfı, 19.y.y. ortalarına doğru belirdi. O, 20. y.y'ın başlangıcında savaş alanlarına (1. emperyalist paylaşım savaşı) sürüldü. İşçi sınıfı savaşın yarattığı tahribatlardan en fazla etkilenen kesim oldu. Kemalist diktatörlüğün ortaya çıkışından itibaren de, en ciddi baskılara maruz kalan sınıflardan biri yine işçi sınıfıdır.

Türkiye işçi sınıfı, Osmanlı sömürgeci despotizminden günümüze kadarki dönem boyunca, koşullara göre direnmiş/eylemler sergilemiştir. Ağırlıklı olarak akonomik-demokratik haklar için, kimi zaman grevler biçiminde, kimi zamanda daha pasif vb. direnişler göstermiştir. Ancak hiçbir dönemde de tek el, tek yürek ve tek bir yumruk gibi örgütlü bir müfreze olarak burjuvazinin karşısına dikilememiştir. Ciddi planda politik bir mücadele sürecine adımını atamamıştır. Onun örgütsüzlüğü, her dönemde işbirlikçi burjuvaziye ve diğer satılık egemen sınıflara yaramıştır. Her seferinde yenilgisinin ve geri adım atmasının nedeni bu, yani örgütsüzlüğü olmuştur.

Bilindiği gibi, 12 Eylül askeri, faşist darbesinin hemen akabinde işçi sınıfının devrimci sendikal örgütü olarak kabul edilen DİSK, darbe karşısında sessiz kaldı. Hiç bir direniş göstermedi. DİSK'in önde gelen önderleri birer birer teslim olma yarışına girdiler. Teslim olmak için sıra bekleyen bu önderler, direnişi örgütlemek için hiçbir çaba göstermediler. Bu yönde hiçbir programları da yoktu. Buna karşılık kimi "işçi sınıfı partileri" de bu teslimiyeti, işçi sınıfı adına gösterilen bir fedekarlık gibi göstermeye çalıştılar. İki yıl boyunca faşist Evren ve şurekasını, faşist MHP ye karşı gerekçesi ve Kemalizm'e sahip çıkmasından dolayı desteklediler. Darbe, MHP ve gericiliğe karşı gerçekleştirilen bir darbe olduğu için desteklenmelidir dediler.

Ama bu teslimiyetçilere karşı cunta ne yaptı ? DİSK'i dağıttı, önderlerini zindanlara kapattı ve işçi sınıfını zoraki bir teslimiyete zorladı. Bu gün çok daha zor koşullarda yaşamını idame ettirmek zorunda bırakılan işçiler, satılık sarı sendika Türk-İŞ'e girmekten başka bir seçeneğe sahip değildir.

Türkiye'de işçi sınıfı hareketi bu gün de dağınıktır. Onun örgütlülük düzeyi ise, sendikalar düzeyini henüz aşamadı.

Keza bu gün Türkiye'de işçi sınıfı adına hareket eden yığınla politik örgüt vardır. Ancak bunların hiç biri işçi sınıfını kucaklayamadı, o'nu bünyesinde toparlayamadı. İşçi sınıfı hareketinibütünleştirip, onu devrimci eylemlere kanalize edemedi.

Unutulmamalıdır ki, faşist diktatörlüğün bu denli baskıcı olmasında Türkiye işçi sınıfının örgütsüzlüğü ve işçi sınıfı hareketinin dağınıklığının payı büyüktür.

ÎSVEÇ'TE SEÇÎM

Bu yıl Eylül ayında İsveç'te seçimler yapılacak,. İsveç yasalarına göre seçimler üç ayrı kategori üzerinden yapılıyor. Parlemento, Belediye Meclisi ve İl Genel Meclisi seçimleri.

İsveç'te yaşayan yabancılar da belirli oranda bu seçimlere katılma hakkına sahiptirler. İsveç vatandaşı durumunda olan yabancı uyruklular, her 18 yaşını dolduran İsveç vatandaşı gibi, yapılacak tüm seçimlere katılabiliyorlar. Henüz İsveç vatandaşı olmayıp ta üç yıldır İsveç'te yaşayan yabancılar ise, Belediye Meclisi ve İl Genel Meclisi seçimlerinde oy kullanma hakkına sahiptirler.

Bu durum, özellikle son yıllarda ülkemiz Kürdistan üzerinde ve O'nun halkına yönelik yoğunlaşan ağır sömürgeci, ırkçı ve faşist baskılardan dolayı diğer avrupa ülkelerine olduğu gibi, İsveç'e de gelmek zorunda kalan Kürdistan'lıları yakından ilgilendirmektedir. İçinde yaşadığımız toplumun işleyişine siyasal açıdan etkide bulunmak ve katılımcı olmak için yabancı uyruklulara sunulmuş bu olanaklardan faydalanmak bizler için önemli bir noktadır.

Ancak gerek son yıllarda İsveç'e gelmiş siyasi mülteciler, gerekse daha önce İsveç'e yerleşmiş bulunan Kürtlerin, içinde yaşadıkları toplum hakkında teferuatlı bilgilere sahip oldukları söylenemez. Bu açıklığı biraz da olsa kapatmak ve yaklaşan seçimlerle ilgili olarak İsveç'te yaşayan Kürdistan'lı kitleye bazı temel bilgiler sunmak amacıyla aşağıdaki yazıyı yayınlamayı uygun gördük. Yazıyı hazırlarken İsevç Göçmenler Dairesi'nin çeşitli dillerde çıkardığı "İsveç, Toplum Klavuzu" adlı kitaptan yararlandık. Bu türden İsveç hakkındaki bilgileri içeren yazılara olanaklarımız ölçütünde bundan sonra değinmeye çalışacağız.

NIŞTIMAN

PARTİLER VE SEÇİM

İsveç parlementosunda beş tane siyasi parti temsil ediliyor. Başka küçük partiler de var. Herhangi bir partinin parlementoda yer alabilmesi için, bütün İsveç çapında oyların yüzde dördünü alması gereklidir. Eğer bir parti gerekli oyları alamaz, onun yerine herhangi bir bölgede oyların yüzde onikisini alırsa, o parti parlementoda yine temsil edilme hakkına kavuşmuş olur. Küçük partiler ülkenin çeşitli yerlerindeki belediye meclisi veya il genel meclisinde temsil edilebilirler. Örnek verirsek; Hristiyan Demokrat Partisi (KDS) ve Çevre Partisi (MP).

İsveç Parlementosunda son seçimlerden sonra temsil hakkına sahip partiler şunlardır:

İsveç Parlementosundaki burjuva partileri: Muhafazakar Parti (m),Halk Partisi (FP) ve Merkez Partisi (C)' dir. Sosyalist Partiler: İsveç Sosyal Demokrat İşçi Partisi (S) ve Sol Komünist Partisi (VpK)' dur.

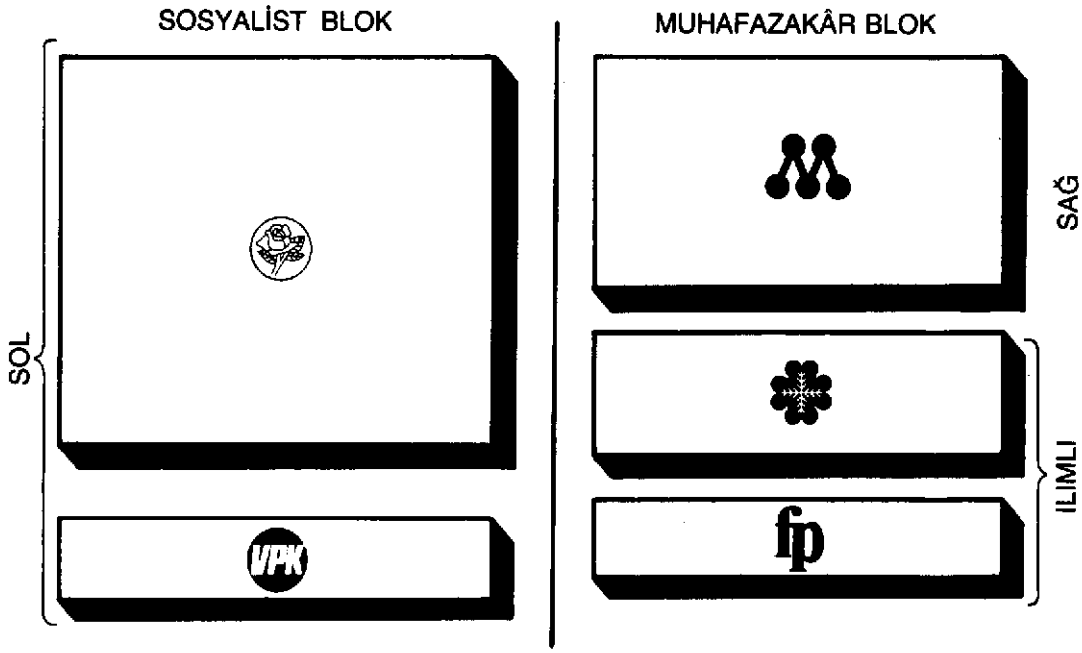

1979 ve 1982 yıllarında yapılan parlemento seçiminde oy dağılımı büyük partiler arasında şöyle olmuştu:

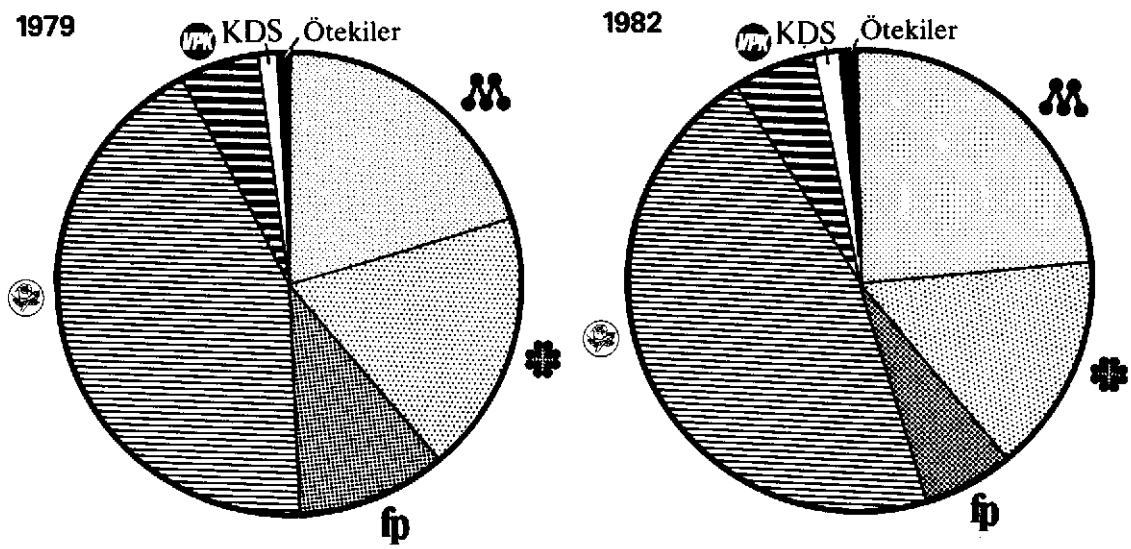

Üç yıldabir Eylül ayı, 1982, 1985, 1988 İsveç'te genel seçim yılıdır. Üç ayrı seçim aynı yılda oluyor. Seçmenler parlementoyu, Belediye Meclisini ve İl Genel Meclisini aynı zamanda seçiyorlar. Seçimler orantılıdır, yani partiler aldıkları oyların çokluğuna göre parlementoda yer alırlar. Çok küçük partiler parlementoda yer alamazlar. Seçmenler bir partiye oy verirler ve bazan en küçük bir biçimde şahısları da seçerler. Her seçimde partiler programlarını seçmenlerine sunarlar. Her parti programında önemli gördüğü toplumsal sorunlara yer verir ve bunların çözümü için gerekli çözümleri önerir.

Genel oy hakkı 18 yaşını doldurmuş tüm İsveç vatandaşları için geçerlidir. Üç yıldan beri İsveç'te oturan ve 18 yaşını doldurmuş olan, başka bir ülkenin vatandaşları Belediye Meclisi ve İlgenel Meclisinin seçimlerinde oy kullanabilirler. Onlar, yani yabancılar Belediye Meclisine ve İl genel meclisine temsilci seçebilirler. Başka bir ülkenin vatandaşı olan ve belediye Meclisi ile İl Genel Meclisi seçimlerine katılanlar aynı zamanda Kilise seçimlerine de katılıp ve Kilise Meclisine temsilci gönderebilirler. Bu kişilerin İsveç Kiliseler Birliğine üye olmaları şarttır. Seçmenler seçtiklerini gizli tutma hakkına sahiptirler.

PARLEMENTO VE HÜKÜMET

Ülke için kararların alındığı en yüksek organ parlemento olup,Stockholm'de toplanmaktadır. Milletvekiller bütün ülke çapında seçilirler ve en büyük politik partilerin üyeleri durumundadırlar. Parlemento toplantıları kamuoyuna açık olarak yapılır. Orada vergi sorunları, devletin ekonomik yatırımları, dış politika, reform önerileri ve yeni kanunlar tartışılır. Kararlar parlementoda seçim yoluyla olur ve parlemento 349 Milletvekilinden oluşur. En fazla oy alan öneriler ele alınarak incelenir. Önemli sorun ve önerilerde ise, oylar Sosyalist ve Burjuva blokları arasında bölüşülür.

Milletvekillerinin bütün sorunlarla ilgilenmeleri zor olduğu için, konulara göre çeşitli çalışma gruplarına göre bir ayrılma ve çalışma sözkonusu olur. Bunlara komite adı verilir. Örneğin; Ekonomi Komitesi, İş piyasası Komitesi vs. Komitelerde sorunlar incelenir, ondan sonra parlementoda karara bağlanır. Hükümet ülkeyi yöneltir, dış politikayı belirler ve çeşitli sorunları araştırmak için gerekli emirleri verir. Hükümet parlementonun kararlarını uygular. Hükümette bakanlar ayrı ayrı toplumsal konulardan sorumludurlar. Hükümette Başbakanın dışında Çalışma Bakanı, Dışişleri Bakanı ve Göçmenler Bakanı vs yer alır. Diğer ülkelerden farklı olarak İsveç bakanlıkları küçüktür. Bunun yerine 80 kadar devlet kurumları ve müdürlükleri ve bunlara bağlı olarak memurlar tüm işleri yürütürler. Örneğin, Çalışma Bakanlığına ait iş piyasası müdürlüğü ve Devlet Göçmenler Dairesi bu türden kurumlardır.

BELEDİYELER

İsveç 1982 yılına göre 279 belediyeye ayrılmıştır. Belediyeler kendi başlarına karar verme yetkisine sahiptirler. Onlar çeşitli şekillerde örgütlenmişlerdir. Bazı görevler belediye tarafından yürütülür ve ozaman devlet parasal yardım yapar. Örnek verecek olursak, okullar, Çocuk yuvaları, ihtiyar ve sakatlar için evde bakımdır. Belediye yönetiminde çeşitli partilerin temsilcileri aldıkları oylara göre temsil edilirler. Belediye yönetimi bütün sorunları kendi başına halledemediği için, çeşitli sorunlara bakan küçük kurullar oluşturur. Belediyelerde bazı kurulların oluşturulması zorunludur. Örneğin sosyal kurulu, Okul kurulu vb. Diğer bazı kurullar ise isteğe bağlıdır. Örneğin göçmenler kurulu, kültür kurulu vb. Göçmen Kurulu onlarca belediyede vardır. Fakat bazı belediyelerde göçmenlerle ilgili sorunlara başka kurullar da bakabilir. Bazı belediyelerde Göçmen komiteleri vardır, onlar karar verme hakkına sahip değiller, fakat göçmenlerle ilgili sorunlarda önerici olabilirler.Ayrıca belediyelerde kurullara bağlı yönetimler de vardır. Onlar tüm personelleri ile belediye hizmetlerinde çalışırlar. Örneğin, ev bulma kurumu, sosyal kurumu vb.

İL GENEL MECLİSİ

İsveç 23 İl Genel Meclisine bölünmüştür. İl Genel Meclisinin en önemli görevi, hastalık ve bakımıdır. Diğer görevleri ise, halk diş bakımı, sakatlar için bazı özel eğitimler ve bazen de kollektif trafiktir. Küçük belediyeler bu masrafları karşılayamadığından bir çok belediye bir İl Genel Meclisine bağlıdır. Bütün İl Genel Meclisinde bir yürütme organı vardır ve seçimlerle birlikte seçilir. Belediyelerde olduğu gibi, İl Genel Meclislerinde de parti temsilcilerinden kurullar oluşmuştur.

İL

İsveç 24 İl'e bölünmüştür. Genellikle İl Genel Meclisinin bölünme sınırlarına girer. Bütün illerde il müdürlüğü vardır ve İl Genel Meclisi ve belediyeden farklı olarak devlete aittir. Bu müdürlük vergi sorunlarını, ehliyet, polis, pasaport ve tabiat bakımını ve ilin genel faaliyet planlarını yürütür. Yine bütün illerde vergi sorunlarına bakan, gözetime alınan çocuk ve gençlerle, ehliyet sorunlarına bakan bir mahkeme vardır.

1'ê GULANÊ

Ev nivîsara jêrîn Li Danîmarqa ji bo radyoya Kurdî, ji hêla hevalên me yên li Danîmarqa, ji bo 1'ê Gulanê, Cejna Çîna Karkerên Dinê û roja yekîtî, piştgirî û têkoşînê hatibû hazir kirin. Lê ji ber kêmasiyên teknîkî ev nivîsar di radyo de ne hatiye weşandin.
Ji ber vê yekê em vê nivîsarê pêşkeşî xwendewanên xwe dikin.

NIŞTIMAN

1'ê GULANÊ

1 Gulan cejna karkerên dinê ya navnetewî ye, cejna yekîtî, piştgirî û têkoşînê ye. 1 Gulan di têkoşîna çîna karkeran de cîhekî girîng digre.

Proleterya bi kapîtalîzmê ve derketiye meydanê. Şerê navbera bûrjûvazî û proleterya heta windabûna bûrjûvazî ji dîroka dinê berdewame, wê berdewam be. Tevgera proleterya li Ewrûpa rastî sadsala 18'an tê. Tevgera proleterya ya yekem li Îngîltere çêbûye û wek ' di warê polîtîkî de demokratîkbûna mafê helbijartinê" derketiye. Car din ew proleterya di sala 1848'an de di Ewrûpa de rolekî aktîf leyist. Proleterya cara yekem li Fransayê di sala 1871'an de dewletekê proleter li darxist. Lê ji ber kêmbûna dînamîzma hûndirî û nehûnana proleterya, ew bidestxistin kêm temen bû û kir ku car din bûrjûvazî dewletê têxe destê xwe.

Çîna proleter ya Emerîka di 1'ê Gulana sala 1886'an de li bajarê Şîkago ji bo rojê 8 saet kar û bo hin mafên demokratîk yên din liberxwedanek li darxistin. Ev liberxwedan di demekî kurt de belav bû û bajarên New York-Philedelphia-Loisville-Saint Lois- Milwanhe û Baltimore jî xist bin bandora (tesîr) xwe. Bi vê liberxwedanê bûrjûvazî ji tevgera proleterya tirsiya û sawa (Teror) xwe ser wan ajot.Bûrjûwazî gelek serokên liberxwedana çîna karkeran girtin û di îşkencexanan de dan ber îşkencê û çar serokên bijare jî daleqandin.

"Kongra Enternasyonal ya Karkerên Sosyalîst" di yekê Gulana sala 1886'an de ev liberxwedana çîna karkeran ya ji bo sitandina mafên demokratîk, wek roja yekîtî, piştgirî û roja têkoşîna karkerên dinê girtin dest û 1'ê Gulanê wek cejna karkerên dinê pejirandin.

1'ê Gulanê ji wê rojê û bi vir de ji alî çîna karkerên dinê û ji alî gelên bindest de bi şahî tê pîroz kirin. Tevgera çîna karkeran li her alî dinê bi awayên cûrbecûr dewam kir û roj bi roj bi pêşket. Roj bi roj gavên fireh avêtin û merhelên nû bi dest xistin. Piştî nîvê sedsala 19'an li Rûsyayê tevgera çîna karkeran bi pêşket û di sala 1917'an de qirnek nû, qirna şoreşên proleter vekir û mohra xwe li vê şoreşê xist. Şoreşa 1917'an ya ku li Sowyetê hat li darxistin, di qirna emperyalizmê de bû merhela çîna karkeran ya herî bilind. Vê şoreşê li hember sîstema emperyalîzmê, sîstemek nû, sîstema sosyalîzmê avakir. Vê şoreşê alîkî pratîkek berbiçav pêşkeşî çîna karkeran kir û ji alîkî jî bû hêviya rizgariya Neteweyên bindest. Vê şoreşê têkiliyên navbera çîna karkerên dinê û tevgera rizgariya gelên bindest hê xurtir kir.

Şoreşa 1917'an, dûrişma "Karkerên Hemû Welatan Yekbin" firehtir kir û kir "Karkerên dinê û Gelên Bindest Yekbin".

Ji vê yekê, 1'ê Gulanê di rojame de bi tenê ne roja karkeran e, herweha roja gel û neteweyên bindest e jî. Bi vê nevê 1'ê Gulanê wek roja yekîtî, piştgirî û tekoşînê ji alî hemû kes û gelên bindest ve tê pîrozkirin.

Çîna karkerên Kurdistanê ji tekoşîna karkerên dinê perçekî ji tekoşîna xwe dîtiye û 1'ê Gulanê bi her awayî pîroz kiriye û di vê riyê de bi dehan gorî daye. Karkerên Kurdistanê ev kar ji xwe re erkek bingehîn pejirandiye. Karkerên Bakûrê Kurdistanê di gelek cihan de li ber xwe dane û 1'ê Gulanê li gelek cihan pîroz kirine. Lê bûrjûvazî û serkarên dewleta Tirk bi her awayî êriş birine li ser tevgera çîna karkerên Kurd û xwestine ku, vê tevgera han bişkînin û ji armancên wê bi dûr bixin. Li Kurdistanê li hember her zor û astengên bûrjûvazî, tevgera çîna karkeran ranewestiyaye. Di sala 1926'an de tevgera karkeran car din destpêkir û devjikarberdan pêşdetir çûn. Karkerên Kurdistanê jî tevî van devjikarberdanan bûn. Karkerên ku, di riya trênê ya di navbera Edenê û Nisêbînê de dixebitin, devjikar berdan û zêdetir kirina rojmîza (yewmiye) û kêmkirina rojên kar xwestin.Di sala 1925'an de li Kurdistanê liberxwedana Şêx Seîd destpêkir. Bûrjûwazî yên koledar piştî şikandina vê tevgerê, tevgera çîna karkeran bêtir pelixand û giraniya zilm û zora xwe bêtir da ser tevgera wan.

Di sala 1930'î de li Kurdistanê liberxwedanek din destpêkir. Ev tevger di demekî kurt de belav bû û fireh bû. Lê bûrjûwaziyên koledar hem li hember tevgera çîna karkeran û hem jî li hember tevgera rizgarîxwaziya Netewa Kurd tada û lêdanên kesnedî bi kar anîn. Ji bo pelixandina tevgera rizgariya netewa Kurd, 45 hezar hêzên nû şandin Kurdistanê û ji aliyê din li hember çîna karkera jî rawestî û bi hişkî çû ser doza wan. Lê li hember van tada û lêdanên koledaran tevgera çîna karkeran ji holê ranebû û bûrjûvaziyên koledar nikaribûn pêşiya xebata wan bigre. Di sala 1937'an de li Nisêbînê, ku bajarekî Kurdistanê ye, karkerên riya hasin car din dev ji kar berdan û mafên xwe yên demoqratik xwestin.

Li Kurdistanê peydabûna çîna karkeran rastî sedsala 19'an tê. Lê hebûna koledariyê li Kurdistanê mecala pêşketina çîna karkeran neda, koledarî tim bû astenga pêşdeçûna hacetên afirîn ê.

Di şerê cîhanê yê yekem de piraniya xebatkarên Kurd di meydanên şer de telef bûn.Kurdistan ji alîkî heta bi aliyê din wêran bû. Di salên şer de û piştî şer koledaran bi standina bacê (Kamçûr-Vergi) girsa gel xistibûn halekî nexweş. Ji vê yekê di sala 1920-21'an de hem li hember sitandina bacê û hem jî tada û zordariyên koledaran ji bo jiyanek mirovatî li Koçgiriyê liberxwedanek li dijî koledariyê li dar ket. Lê mixabin koledaran bi fen û fûtên cûrbecûr ev tevger jî bi xwînê perçiqandin. Piştê parvekirina Lozanê (1923) dîktatoriya bûrjûvazî ya koledar ya Kemalîst, bi xwînê kete Kurdistanê. Li hember xwestina mafên demoqratîk zor û lêdan bi kar anîn. Zagonên (kanûn) koçbariyê li dar xistin û windakirina netewa Kurd ji xwe re armanca yekemîn pejirandin. Gelên Kurdistanê li hemder van nemirovtiyên barbariyên Tirkan di salên 1920-21, 1925, 1930-33, 1936-38'an de liberxwe dan û erka xwe ya Kurdîtiyê bi cîh anîn.

Çîna karkerên Kurdistanê bi piranî piştî şerê cîhanê yê duemn bi pêş ket. Lê têkoşîna çîna karkeran di navbera salên 1950 û 1960'ı de fireh bû. Di van deman de karkerên Kurdistanê di xebatên xwe de bi aktîfî cîh girtin. Di sala 1964'an de li Kurdistanê bajarê Batmanê, 1200 karkerên neftê (petrol) dev ji kar berdan. Devjikar berdana wan bi serfirazî bi ser ket. Piştî vê serketina li Batmanê, li Meletê û Entabê jî karker bi ser ketin.

Li Kurdistanê mercên jiyana karkeran pir zor û dijwar e. Îro bi hezaran karker ji neçarî rojmîzeke kêm di navbera 12 û 16 saetan dixebitin. Tû mafên wan yên ferma (resmi) nîne. Bê sendîqe û bê sîxorte ne, keda xwe dixin xefka hin taciran, ji vê pê ve tû çara wan tûne. Bi kurtî; çîna karkerên Kurdistanê hem ji alî aborî (ekonomik), û hem jî ji alî civakî (toplumsal) gelekî li paşmayî ne. Ji karkerên welatên serdest bêtir tên per-

çiqandin û keda wan bêtir tên xwarin. Îro li bajarên Tirkan yên mezin piraniya karkerên ku di karên giran, qirêt, gemar û zor de bi rojmîzeke erzan dixebitin, karkerên Kurd in, ji Kurdistanê ne. Ji aliyên din bi hezaran karker û kedkarên Kurd ji neçarî welatê xwe, xwedî û xwedanê xwe terk kirine û koçî welatên Ewrûpa bûne. Ji bo ku li welatê xwe birçî nemînin û debara xwe bikin, li Ewrûpa keda xwe bi erzanî difroşin û enerjiya xwe diqedînin. Ew bêgavî vî karî bûne, bê gav hatine hiştin. Îro bi hezaran karker û kedkarên Kurd ji neçarî hatine welatên Ewrûpî yên weke Elmanya, Fransa, Hollanda, Avûstûrya, Swîsre, Swêd ûhwd.

Piştî ku sermayedarî (kapitalizm) kete Kurdistanê, li bejiyê di nava gundiyan de cudatî çêbû. Di dongiya wê de ji alîkî bêkar pir bûn û ji aliyê din jî proleterya bejê pêk hat. Piraniya tada û lêdanan li ser karker û kedkaran e. Lê li Kurdistanê ev tada û lêdan bi gelemperî li ser netewa Kurd e. Îro ku dîktatoriya faşîst li ser mîrîtiyê ye, karkerên Kurd weke her car û ji berî xerabtir ji hemû mafên xwe bê par in. Karkerên Kurd ji du alî tên perçiqandin. Ji alîkî ji warê çînayetî û ji aliyê din ji warê netewî de. Ji alîkî ji ber ku, karker e û berjewenda wî û ya bûrjûwazî li dijî hev e û ji aliyê din jî, ji ber ku ew Kurd in û girêdayî netewekî bindest in. Ji vê yekê perçiqandina çîna karkerên Kurd bi ya çîna karkerên welatên serdest ve nabe yek. Karkerên welatên serdest ji aliyê çînayetiyê de tên

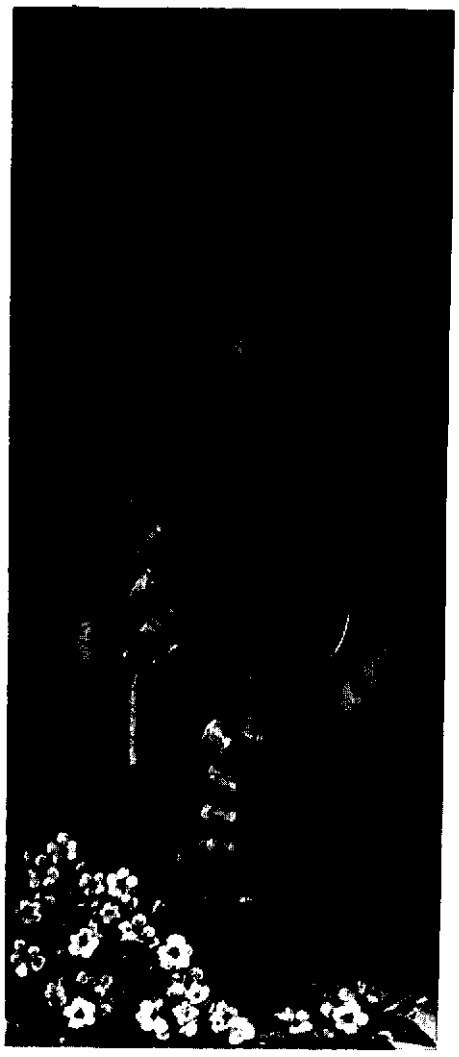

perçiqandin û ji mafên demoqratîk bê parin. Lê karkerên Kurd, hem ji mafên demoqratîk û hem jî ji mafên mirovatî bê par in.

Ji vê yekê karkerên Kurd jî bêgav in ku, xwe bihûnin û pêşengiya şoreşa Kurdistanê bikin. Divê di doza xwe de bigihin û bi zanistiya ramana çîna xwe bipijin. Rêberî û pêşengî ya wan ya ji bo şoreşa Kurdistanê bi wext ve girêdayiye û bi têkoşînê mimkin e.

BIJÎ 1 GULAN, CEJNA KARKER û GELÊN BINDEST YÊN DINÊ !

QONGRA FEDERASYONÊ YA AWARTE PÊKHAT

(Destpêk, di Rûp.10'an de)

me hat me kir. Ji îro pê de jî em dê bikin.

Ji aliyê din, em dê tim li dijî dîtinên ku, di pêşiya xebata pêşdeçûna federasyonê de dibin asteng, li dijî mêjiyê berjewenda rêxistinî û li dijî astengên çepelkarî têbikoşin.Em bawer dikin ku, ev kar û erk ya her kesê demoqrat û her komele an jî saziya pêşketiyê ye.

Ji bo federasyonek hîn xurt û demoqratîk pêş de !...

RİPORTAJ

HDİL DURAN

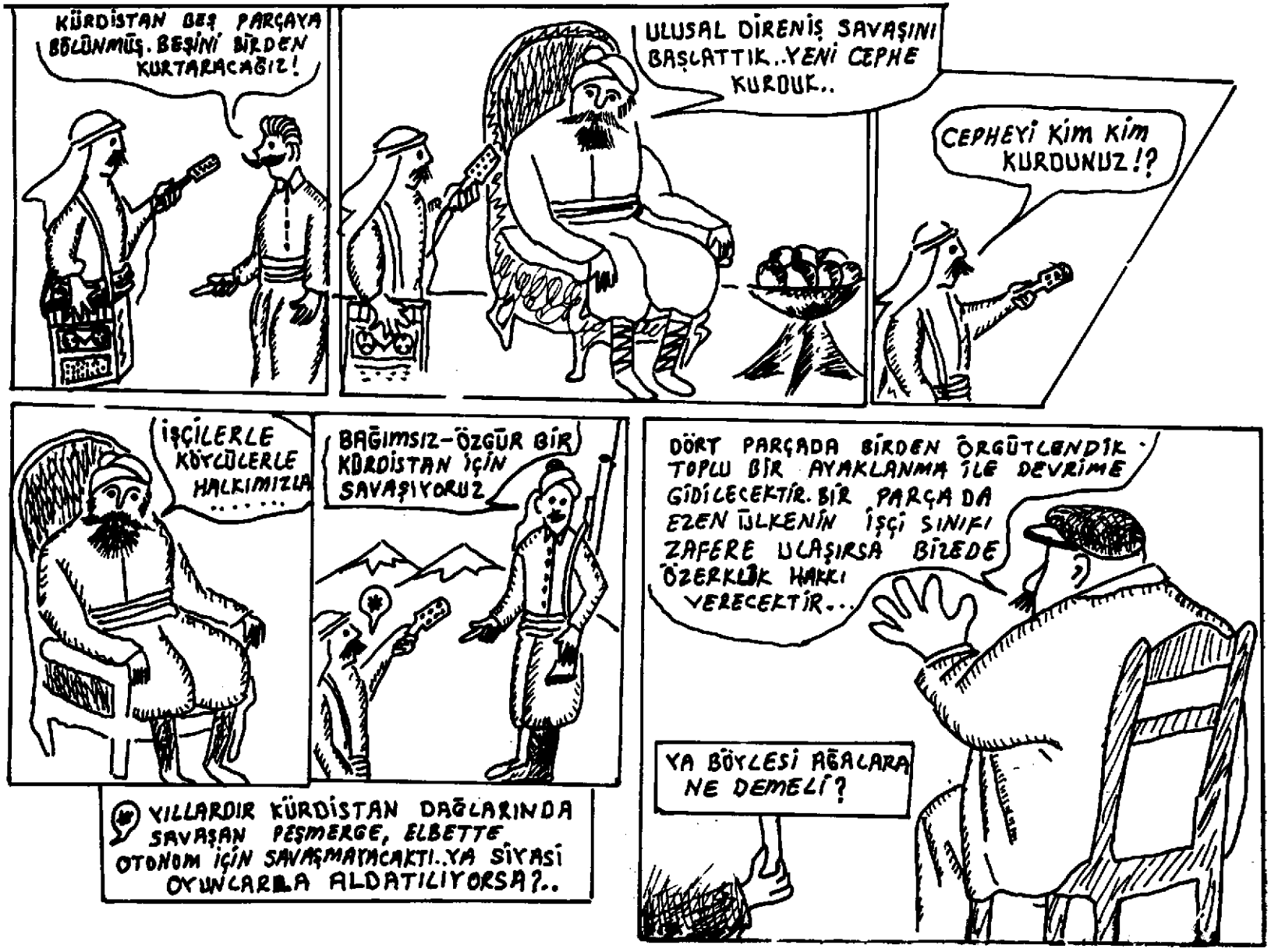
KÜRDİSTAN BEŞ PARÇAYA BÖLÜNMÜŞ. BEŞİNİ BİRDEN KURTARACAĞIZ!
ULUSAL DİRENİŞ SAVAŞINI BAŞLATTIK..YENİ CEPHE KURDUK..
CEPHEYİ KİM KİM KURDUNUZ!?
İŞÇİLERLE KÖYLÜLERLE HALKIMIZLA.....
BAĞIMSIZ-ÖZGÜR BİR KÜRDİSTAN İÇİN SAVAŞIYORUZ
DÖRT PARÇADA BİRDEN ÖRGÜTLENDİK. TOPLU BİR AYAKLANMA İLE DEVRİME GİDİLECEKTİR. BİR PARÇA DA EZEN ÜLKENİN İŞÇİ SINIFI ZAFERE ULAŞIRSA BİZDE ÖZERKLİK HAKKI VERECEKTİR...
YILLARDIR KÜRDİSTAN DAĞLARINDA SAVAŞAN PEŞMERGE, ELBETTE OTONOM İÇİN SAVAŞMAYACAKTI..YA SİYASİ OYUNCAKLA ALDATILIYORSA?..
YA BÖYLESİ AĞALARA NE DEMELİ?

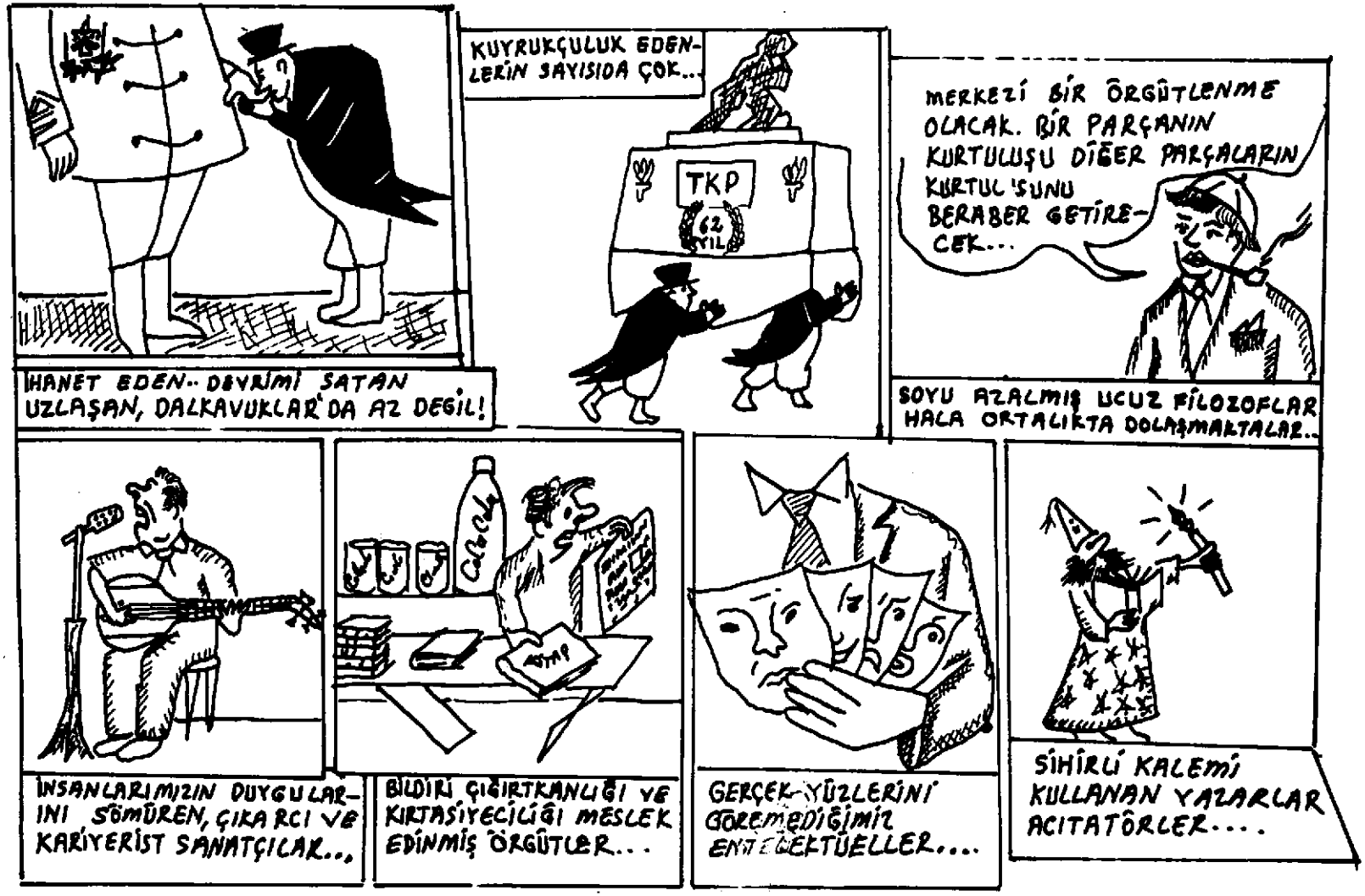
İHANET EDEN.. DEVRİMİ SATAN UZLAŞAN, DALKAVUKLAR DA AZ DEĞİL!
KUYRUKÇULUK EDENLERİN SAYISIDA ÇOK..
TKP
62 YIL
MERKEZİ BİR ÖRGÜTLENME OLACAK. BİR PARÇANIN KURTULUŞU DİĞER PARÇALARIN KURTULUŞUNU BERABER GETİRECEK...
SOYU AZALMIŞ UCUZ FİLOZOFLAR HALA ORTALIKTA DOLAŞMAKTALAR..
İNSANLARIMIZIN DUYGULARINI SÖMÜREN, ÇIKARCI VE KARİYERİST SANATÇILAR...
BİLDİRİ ÇIĞIRTKANLIĞI VE KIRTASİYECİLİĞİ MESLEK EDİNMİŞ ÖRGÜTLER...
GERÇEK YÜZLERİNİ GÖREMEDİĞİMİZ ENTELEKTÜELLER....
SİHİRLİ KALEMİ KULLANAN YAZARLAR ACITATÖRLER....

SENDE BİZDEN-SİN-İMZALA..
BU ÜLKEDE YAŞIYORUM·BEN BUYUM..
TİCARİ ÇIKARLAR UĞRUNA ASLINI İNKAR EDENLER...
BİZ KÜRDÜZ DİLİMİZ KÜRTÇE ANLADIN MI ÇOCUĞUM
HER ŞEYE RAĞMEN DİRENENLER DE VAR!
KÜRDİSTAN
YAŞASIN KÜRDİSTAN
BİZ DAHA MARKSİZMİ KAVRAMA, VE KAVRATMA SAFHASINDAYIZ BİZİM İÇİN KÜRTLER VE KÜRDİSTAN İLK PLANDA GELİR. ŞARTLARA VE SÜREÇ'E GÖRE ÖRGÜTÜMÜZ KÜRDİSTAN DEVRİMCİ MÜCADELESİNİ SÜRDÜRECEK.
MATEMATİK VE CEBİR DENKLEMLERİ GİBİ BİRBİRİNE KARIŞMIŞ BİR YIĞIN VARSAYIM. ALTERNATİFSİZ ÇÖZÜMLER. YADA ÇÖZÜLMEYEN KÖR DÜĞÜM HALİNE GELMİŞ ALTERNATİFLER....
HER ŞEYDEN ÖNCE BAĞIMSIZ-BAĞLANTISIZ-ÖZGÜR BİR KÜRDİSTAN İÇİN TÜM GÜÇLERİN BİRÜĞİ ZORUNLU....DEVRİM ZOR İŞTİR. ONURLU İŞTİR. SAMİMİ-DÜRÜST OLMAK İŞİN CABASI..YETKİNLEŞMEK BİLENMEK GEREK...
-BİTTİ-

85. JI CIWANÊN KURDISTANÊ RE PÎROZ BE

MOSKOVA - 85

27 Temmuz–3 Ağustos

XWEDÎ : KOÇ – KAK , Komela Çanda Karkerên Kurdistanê
SAHİBİ :KOÇ – KAK ,Kürdistan İşçi –Kültür Derneği
UTGIVARE : Kurdistans Arbetar–Kultur Föreningen
NAVNÎŞAN
ADRESS : Box 7031,163 07 SPÅNGA–SWEDEN
POSTGIRO: 98 66 50–0

BIHA : 7 Skr.
2 D-Mark

100 Lira